

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W KATOWICACH**

Katowice, 4 października 2012 r.

WOOS.4242.136.2012.AS3.22

POSTANOWIENIE

Na podstawie art. 90 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.), w związku z art. 106 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.), w związku z postępowaniem w sprawie ponownej oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięcia pn. „Zbiornik przeciwpowodziowy Racibórz Dolny na rzece Odrze w województwie śląskim (polder)”

uzgadniam realizację przedsięwzięcia i określam następujące warunki:

- I. Na etapie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia należy podjąć następujące działania:**
- I.1. Etap realizacji przedsięwzięcia**
- 1) stanowisko mycia pojazdów należy wyposażyć w podłoże zabezpieczające grunt przed przedostaniem się do niego wycieków oraz w studzienkę wybieralną, do której mogłyby spływać ewentualne wycieki. Ścieki ze stanowiska mycia pojazdów oraz ścieki z procesu mycia rur wykorzystywanych do przesyłu mieszanek samotwardniejących, po odseparowaniu fazy stałej – osadów – należy, w miarę możliwości, zawracać do ponownego wykorzystania, zaś część, która nie będzie nadawała się do wykorzystania (osady) należy przekazywać jako odpad firmie posiadającej stosowne zezwolenia w zakresie gospodarowania odpadami,
- 2) wody opadowe i roztopowe z terenów parkingów znajdujących się na zapleczach budowy, należy ujmować w systemy kanalizacyjne i przed odprowadzeniem do środowiska, podczyszczać w osadniku i separatorze substancji ropopochodnych,
- 3) operacje tankowania urządzeń technicznych na etapie budowy należy przeprowadzać w sposób eliminujący możliwość zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego,
- 4) w celu zapobiegania wyciekom z maszyn i urządzeń używanych przy budowie polderu, należy dokonywać regularnych przeglądów technicznych i serwisowania sprzętu,
- 5) wszelkie prace serwisowe maszyn budowlanych należy prowadzić w specjalnie do tego przystosowanych miejscach, wyposażonych w podłoże zabezpieczające grunt przed przedostaniem się do niego wycieków oraz w studzienkę wybieralną, do której mogłyby spływać ewentualne wycieki olejów,
- 6) w przypadku zaistnienia jakichkolwiek awarii w zakresie zanieczyszczenia substancjami ropopochodnymi, grunt zanieczyszczony na skutek awarii należy niezwłocznie usunąć i przekazać podmiotom posiadającym stosowne zezwolenia na jego dalsze zagospodarowanie,

- 7) należy stosować rozwiązania organizacyjno – techniczne, mające na celu ograniczanie hałasu i nieorganizowanej emisji substancji gazowo – pyłowych z terenu budowy polderu oraz uciążliwości dla mieszkańców, a także zmniejszenie zagrożenia wystąpienia zanieczyszczenia wód gruntowych i ziemi, w szczególności poprzez:
- czyszczenie i zraszanie powierzchni dróg dojazdowych, dróg technologicznych oraz miejsc położonych w pobliżu wykonywanych prac budowlanych, zwłaszcza w pobliżu zabudowań mieszkalnych,
 - wyłączanie silników samochodów i sprzętu mechanicznego na czas postoju,
 - ograniczenie prędkości ruchu pojazdów w rejonie budowy,
 - zapewnienie efektywnych dojazdów na teren budowy,
 - lokalizowanie zapleczy budowy, baz budowlanych i transportowych, parków maszynowych oraz sieci dróg technologicznych z dala od terenów zabudowy mieszkaniowej,
- 8) należy zapewnić prawidłową gospodarkę ściekami o charakterze bytowym z zaplecza budowy (zaleca się wykorzystywać przenośne urządzenia sanitarne lub zbiorniki bezodpływowe regularnie opróżniane przez firmy zewnętrzne),
- 9) w czasie zbiornika nie wolno remontować istniejących ubezpieczeń brzegowych rzeki Odry na odcinku od mostu drogowego w Krzyżanowicach do przekroju rozdzielania się koryta rzeki na Odrę Miejską i kanał napływowy na budowlę przelewową. Przebieg koryta na tym odcinku należy pozostawić bez zmian. Wyjątkiem mogą być miejsca tymczasowych przepraw (drogowo-mostowych, pontonowych, itp.), miejsca te należy po zakończeniu prac budowlanych przywrócić do stanu pierwotnego,
- 10) należy tak wykonać odcinek potoku Plinc, aby miał nieregularny kształt koryta – podobny do naturalnie występującego w przyrodzie. Koryto winno być w miarę możliwości kręte, w przewodzie w śladzie istniejących rowów. Należy także zrezygnować, za wyjątkiem odcinka potoku przebiegającego w rejonie filara ochronnego zapory, z wykonywania umocnień koryta potoku Plinc, aby zapewnić możliwość swobodnego zachodzenia naturalnych procesów korytotwórczych,
- 11) narażone na zniszczenie, w wyniku wykonywania obiektów suchego zbiornika przeciwpowodziowego, populacje roślin chronionych w obrębie działek o numerach ewidencyjnych: 101/27 (obręb: Płonia, karta mapy: 16) i 24/15 (obręb: Brzezie, karta mapy: 10):
- gązela żółtego *Nuphar lutea* (starorzecze potoku Plinc na południowy zachód od Brzezia),
 - grzybieńczyka wodnego *Nymphoides peltata* (starorzecze potoku Plinc na południowy zachód od Brzezia)
- należy przenieść, w odpowiedniej dla nich porze roku (wrzesień – listopad), na stałe stanowiska zastępcze – na stawy w międzywalu rzeki Odry poniżej zapory czołowej – na zachód od Brzezia. Dodatkowo część populacji ww. roślin, ze stanowisk zagrożonych podczas wykonywania suchego zbiornika przeciwpowodziowego, należy także przenieść do Arboretum Bramy Morawskiej w Raciborzu. Przeniesienie powinno nastąpić przed rozpoczęciem prac budowlanych w obrębie ww. działek, w ilości zapewniającej przetrwanie populacji zastępczej – minimum 10 % populacji z każdego z gatunków,
- 12) narażone na zniszczenie, w wyniku wykonywania obiektów suchego zbiornika przeciwpowodziowego:
- a) populacje roślin chronionych w obrębie działki o numerze ewidencyjnym 500/6 (obręb: Krzyżanowice, karta mapy: 2):

- nawodnik trójpręcikowy *Elatine triandra* (brzeg zbiornika powyrobowiskowego na północ od Krzyżanowic),
- nawodnik sześciopręcikowy *Elatine hexandra* (brzeg zbiornika powyrobowiskowego na północ od Krzyżanowic),
- b) rośliny rzadkie, zasiedlające to samo siedlisko:
 - rdestnica przeszyta *Potamogeton perfoliatus*,
 - łączeń baldaszkowaty *Butomus umbellatus*,
 - sitowiec nadmorski *Bolboschoenus maritimus*,
 - rdestnica połyskująca *Potamogeton lucens*,
- c) stanowisko rzadkiego gatunku jakim jest ostrożeń siwy *Cirsium canum*, w obrębie działek o numerach ewidencyjnych: 1/9 (obręb: Bieńkowice, karta mapy: 6) i 118 (obręb: Bieńkowice, karta mapy: 9), należy przenieść, w odpowiedniej dla nich porze roku, na stałe stanowiska zastępcze pod nadzorem specjalisty botanika,
- 13) w obrębie i bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk rzadkich gatunków mszaków tj. w obrębie działki o numerze ewidencyjnym 506/3 (obręb: Nieboczowy, karta mapy: 5) nie wolno prowadzić jakichkolwiek prac budowlanych, w tym wytyczać dróg transportowych,
- 14) w celu zapewnienia dla poszczególnych siedlisk maksymalnej skuteczności działań minimalizujących na etapie budowy należy bezwzględnie stosować się do poniższych warunków:
 - a) starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion* – (kod 3150):
 - nie wolno prowadzić jakichkolwiek prac budowlanych, w tym wytyczać dróg transportowych, w obrębie i bezpośrednim sąsiedztwie płatów siedlisk na działkach położonych w obrębie Bieńkowice (arkusz mapy: 9) o numerach ewidencyjnych: 103/7, 100/1, 103/5, 91/1, 11, 5157, 5196, 10 i 13, a starorzecza należy pozostawić w stanie nienaruszonym,
 - prace budowlane przy wznoszeniu zapory czołowej (odcinek w km 0+950 – 1+100) w rejonie starorzecza potoku Plinc na działkach o numerach ewidencyjnych: 24/15 (obręb: Brzezcie, arkusz mapy: 10) i 101/27 (obręb: Płonia, arkusz mapy: 16) należy ograniczyć do terenu wcześniej zasypanego na potrzeby budowy zapory, bez niszczenia pozostałej części starorzecza, w tym jego strefy brzegowej porośniętej drzewami i krzewami,
 - roboty związane z budową stawu (wykonanie kompensacji siedliska - działka numer 91/7 - obręb: Płonia, arkusz mapy: 16), które będą realizowane w sąsiedztwie istniejącego i zachowanego fragmentu starorzecza, należy prowadzić bez ingerencji w strefę brzegową tego starorzecza i w występujące tu drzewa i krzewy. Budowa stawu powinna pozostawić sąsiadujący z nim fragment siedliska 3150 w stanie nienaruszonym,
 - b) zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) – (kod 6410):
 - wszelkie prace budowlane przy płatach siedliska na działkach położonych w obrębie Lubomia (arkusz mapy: 3N) o numerach ewidencyjnych: 252/75, 178/132 i 250/73, tj. w km 3+400 – 3+650 zapory prawobrzeżnej, należy ograniczyć do zakresu, planowanego w projekcie budowlanym - prac tych nie wolno prowadzić po zachodniej stronie rowu przewidzianego w projekcie budowlanym do likwidacji, stanowiącego granicę siedliska, a także w odległości większej niż 3 m po zachodniej stronie planowanego zjazdu, w celu uniknięcia dodatkowych zniszczeń obszaru siedliska,

- c) łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*) (kod 91F0):
- nie wolno prowadzić jakichkolwiek prac budowlanych, w tym wytyczać dróg transportowych w obrębie i bezpośrednim sąsiedztwie siedliska na działkach: położonych w obrębie Tworków (arkusz mapy: 11) o numerach ewidencyjnych: 100/11, 100/20, 100/16, 100/30, 100/25 i 100/28 oraz położonych w obrębie Tworków (arkusz mapy 4) o numerach ewidencyjnych: 289 i 189, a leśne siedliska łęgowe należy pozostawić w stanie nienaruszonym,
- d) nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (kod 3260):
- przełożony odcinek koryta Psiny w granicach działek: położonych w obrębie Bieńkowice (arkusz mapy 8) o numerach ewidencyjnych: 101/2, 102/2, 103/10, 103/12, 103/13, 107/2, 103/14 i 103/2, położonych w obrębie Bieńkowice (arkusz mapy: 9) o numerach ewidencyjnych: 102/2, 102/3, 103/2, 109/2, 110/2 i 104/2 oraz położonych w obrębie Bieńkowice (arkusz mapy: 6) o numerach ewidencyjnych: 2/2, 1/3, 3/2, 4/3, 1/5, 1/4, 4/1, 4/2, 1/6, 1/7, 1/8, 5045, 5/2, 1/9, 6/1, 6/3, 6/2 i 5154, obejmujący rejon km 3+100 – 3+800 zapory lewobrzeżnej, nie powinien być umacniany, aby zapewnić możliwość swobodnego zachodzenia naturalnych procesów korytotwórczych i odtwarzania się zbiorowisk włosieniczników,
- e) łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (kod *91E0):
- nie wolno prowadzić jakichkolwiek prac budowlanych, w tym wytyczać dróg transportowych w obrębie i bezpośrednim sąsiedztwie płatów siedlisk na działkach: położonych w obrębie Płonia (arkusz mapy: 60) o numerach ewidencyjnych: 6/2, 19/3, 20/3, 8/2, 10/2, 11/2, 18/3 i 12/2, położonej w obrębie Płonia (arkusz mapy: 12) o numerze ewidencyjnym: 265/142, położonych w obrębie Sudół (arkusz mapy: 3) o numerach ewidencyjnych: 566, 617, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628 i 616, położonych w obrębie Bieńkowice (arkusz mapy: 8) o numerach ewidencyjnych: 151/3, 152/3, 153/3 i 150/3, położonych w obrębie Nieboczowy (arkusz mapy: 1) o numerach ewidencyjnych: 329/5, 296/6, 295/6, 293/6, 292/6, 291/6, 290/6, 277/6, 278/6, 275/6 i 272/6, położonych w obrębie Bieńkowice (arkusz mapy: 9) o numerach ewidencyjnych: 2, 3, 4, 132/98, 131/98, 31, 13 i 14, położonych w obrębie Nieboczowy (arkusz mapy: 2) o numerach ewidencyjnych: 30, 31, 37, 38, 610/41, 283, 461/300, 611/42, 612/42, 305, 306 i 307, położonych w obrębie Nieboczowy (arkusz mapy: 5) o numerach ewidencyjnych: 457/3, 460/1 i 391/10, położonych w obrębie Nieboczowy (arkusz mapy: 4) o numerach ewidencyjnych: 129 i 128, położonych w obrębie Tworków (arkusz mapy: 4) o numerach ewidencyjnych: 289, 291, 290/2, 265/8 i 290, położonych w obrębie Tworków (arkusz mapy: 11) o numerach ewidencyjnych: 100/30 i 100/25, a te siedliska przyrodnicze należy pozostawić w stanie nienaruszonym,
- f) nizinne i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) (kod- 6510)
- prace budowlane przy wznoszeniu zapory w rejonie płatu siedliska położonego na działkach: w obrębie Studzienna (arkusz mapy: 3) o numerach ewidencyjnych: 238/1, 284/2, 239/2, 286/2 i 289/2, w obrębie Płonia (arkusz mapy: 60) o numerach ewidencyjnych: 22/4 i 9/3 oraz w obrębie Sudół (arkusz mapy: 3) o numerze ewidencyjnym: 558 należy ograniczyć do terenu wcześniej zasypanego gruntem na potrzeby budowy zapory lewobrzeżnej i terenu przewidzianego w projekcie budowlanym pod drogi techniczne, bez bezpośredniej ingerencji w siedlisko,

- w odniesieniu do płatu siedliska położonego na działce w obrębie Płonia (arkusz mapy: 60) o numerze ewidencyjnym 24/2 wszelkie prace należy ograniczyć do fragmentu starorzecza podlegającego zasypaniu, bez bezpośredniej ingerencji w siedlisko. Prace należy prowadzić wyłącznie od strony zachodniej starorzecza, w celu uniknięcia jakichkolwiek strat powierzchniowych siedliska,
- prace przy płacie siedliska na działkach położonych w obrębie Studzienna (arkusz mapy: 3) o numerach ewidencyjnych 218/2, 219/2, 226/2, 228/2, 229/2, 234/1, 235/1, 236/1, 237/1, 252/1, 253/2 i 251/1, tj. w km 2+800 – 2+900 zapory czołowej, związane z realizacją zapory czołowej i nowego odcinka koryta Odry, należy prowadzić z zachowaniem całej południowej części siedliska w taki sposób, by zostało zachowane około 2 ha jego powierzchni,
- nie wolno prowadzić jakichkolwiek prac budowlanych w obrębie siedliska 6510 na działkach położonych w obrębie Buków (arkusz mapy: 3) o numerach ewidencyjnych 1008/11 i 1152/7, a także po południowej stronie lokalnej drogi, wyznaczającej południową granicę zbiornika retencyjnego Buków,
- nie wolno prowadzić jakichkolwiek prac budowlanych, w tym wytyczać dróg transportowych, w obrębie i bezpośrednim sąsiedztwie płatów siedliska na działkach: położonych w obrębie Studzienna (arkusz mapy: 3) o numerach ewidencyjnych: 200/2, 201/2, 224/2, 208/2, 202/2, 203/2, 204/2, 205/2, 206/2 i 207/2, położonej w obrębie Bieńkowice (arkusz mapy: 8) o numerze ewidencyjnym 64, położonych w obrębie Tworków (arkusz mapy: 4) o numerach ewidencyjnych: 290/2 i 265/8, położonych w obrębie Krzyżanowice (arkusz mapy: 2) o numerach ewidencyjnych: 550 i 494/2, położonych w obrębie Pogwizdów (arkusz mapy: 9) o numerach ewidencyjnych: 445/54, 446/54, 441/53 i 317, położonych w obrębie Brzezcie (arkusz mapy: 9) o numerach ewidencyjnych: 704, 721, 722, 723, 724, 725, 151, 150, 479/305, 447/58, 703, 453/60, 702, 701, 700, 477/304, 698, 627/147, 629/148, 473/302, 635/93, 638/93, 641/96, 643/97, 671/93, 646/93, 649/93, 652/93, 655/93, 668/320, 520/82, 519/82 i 475/318, położonych w obrębie Nieboczowy (arkusz mapy: 2) o numerach ewidencyjnych: 291, 421/268, 292, 468/300, 469/300, 470/300, 471/300, 472/300, 473/300, 474/300, 475/300, 476/297, 477/300, 303, 308 i 307, położonych w obrębie Ligota Tworkowska (arkusz mapy: 2) o numerach ewidencyjnych: 131/19, 47/0.25, 130/19, 159/20, 160/20, 134/24, 158/20 i 118/19, położonych w obrębie Ligota Tworkowska (arkusz mapy: 1) o numerach ewidencyjnych: 422/52, 427/52, 133/20, 433/106, 161/106 i 162/126, a płaty siedlisk należy pozostawić w stanie nienaruszonym,
- g) zaplecza techniczne przedsięwzięcia, bazy sprzętu oraz materiałów, a także zaplecza socjalne należy lokalizować poza siedliskami wymienionymi w punkcie nr I.1.14. a - f niniejszego postanowienia,
- 15) w trakcie realizacji przedsięwzięcia należy zapewnić nadzór przyrodniczy pełniony przez osoby legitymujące się wykształceniem i doświadczeniem odpowiednim do zakresu wykonywanego nadzoru, a w szczególności:
 - a) przy pracach związanych z wycinką drzew i krzewów prowadzonych w okresie lęgowym należy zapewnić nadzór przyrodniczy pełniony przez ornitologa,
 - b) przy likwidowaniu, zabezpieczaniu i ocenie stanu siedlisk przyrodniczych oraz gatunków chronionych roślin należy zapewnić nadzór pełniony przez botanika,

- c) przy przełożeniu rzek, połączonych z likwidacją cieków i zbiorników wodnych, w każdym przypadku należy zapewnić nadzór ichtiologa,
 - d) przy pracach związanych z likwidacją i budową zbiorników, z przenoszeniem płazów ze stref zagrożenia, kształtowaniem linii brzegowej zbiorników i cieków wodnych, zagospodarowaniem zbiorników należy zapewnić nadzór przyrodniczy pełniony przez herpetologa,
 - e) wycinka drzew powinna odbyć się pod nadzorem chiropterologa, mogącego ocenić czy w danej kryjówce mogą znajdować się nietoperze, a w razie konieczności w bezpieczny sposób przenieść nietoperze do odpowiedniej kryjówki zastępczej,
 - f) zasypywanie zbiorników pod zapory powinno odbyć się bezpośrednio pod nadzorem zoologa ze względu na konieczność zapewnienia ochrony ssaków takich jak wydra, bóbr, karczownik ziemnowodny i wykluczenia przebywania zwierząt w schronieniach w danym czasie w rejonie objętym pracami,
- 16) dla ochrony płazów oraz gadów:
- a) prace związane z zasypywaniem zbiorników wodnych winny być zrealizowane we wrześniu, (tj. w miesiącu, kiedy to młode osobniki przeobraziły się już i opuściły stawy, a jeszcze nie rozpoczął się okres zimowania). Pod nadzorem zoologa, należy odłowić i przenieść zwierzęta w odpowiednie siedlisko poza terenem prac budowlanych,
 - b) zasypanie czaszy zbiorników powinno odbyć się bezpośrednio po odłowieniu zwierząt, jednostronnym frontem roboczym, pod nadzorem zoologa na przedpolu zasypywanego obszaru i przy umożliwieniu samodzielnej ucieczki zwierząt,
 - c) wykopy oraz urządzenia odwadniające nie mogą stanowić pułapek dla zwierząt, a ich konstrukcja winna umożliwiać wydostanie się z nich fauny,
 - d) należy prowadzić szybki, kompleksowy montaż elementów odwodnienia i ich natychmiastowe zabezpieczenie przed dostępem zwierząt,
- 17) dla zminimalizowania oddziaływań na przedmioty ochrony OSOP Stawy Wielikąt i Las Tworowski:
- a) w trakcie prac związanych z likwidacją stawu kolidującego z zaporą prawobrzeżną należy maksymalnie ograniczyć ingerencję po odpowiedniej stronie zapory na wysokości stawu przeznaczonego do częściowej likwidacji. Przed przystąpieniem do prac budowlanych, wokół części stawu przeznaczonej do zachowania, należy przy użyciu taśmy ochronnej, wykonać oznakowania ograniczające przebywanie ekipy i maszyn budowlanych. Obszar ten powinien obejmować teren stawu wraz z groblami, pomniejszony o zasięg posadowienia zapory oraz pas szerokości 5 m od jej podstawy, niezbędny do manewrowania maszynami budowlanymi,
 - b) zniszczoną skarpe brzegową stawu przeznaczonego do częściowej likwidacji należy ukształtować w sposób sprzyjający rozwojowi trzcinowisk, przywracając jej parametry analogiczne jakie były przed realizacją inwestycji. Po zakończeniu prac budowlanych należy wykonać nasadzenia trzcin, aby maksymalnie przyspieszyć odbudowę utraconych trzcinowisk,
- 18) dopuszcza się częściowe zasypanie zawodnionych wyrobisk i starorzeczy oraz koryt cieków przewidzianych do przełożenia:
- a) wyrobisk poeksploatacyjnych:
 - fragment wyrobisk złoża Krzyżanowice – Tworów,
 - północny fragment wyrobisk w obrębie złoża Brzezina nad Odrą,
 - fragment wyrobisk złoża Bieńkowice – Wschód,

- b) cieków, starorzeczy i stawów:
- zasypanie fragmentu starorzecza potoku Plinc w obrębie działek o numerach ewidencyjnych: 101/27, 24/15 i 74/22,
 - częściowe zasypanie zachodniego fragmentu starorzecza w rejonie złoża Sudół w obrębie działek o numerach ewidencyjnych: 722, 5, 518, 514, 239/2, 517, 9/3, 588 i 24/2,
 - zasypanie fragmentu koryta rzeki Psiny w obrębie działek o numerach ewidencyjnych: 101/2, 102/2, 103/10, 103/12, 103/13, 107/2, 103/14, 102/3, 2/2, 103/2, 104/2, 1/3, 3/2, 4/3, 1/5, 1/4, 109/2, 4/1, 4/2, 1/6, 110/2, 1/7, 1/8, 5045, 5/2, 1/9, 6/1, 6/3, 6/2 i 5154,
 - zasypanie fragmentu koryta rzeki Odry w rejonie zapory czołowej w obrębie działek o numerach ewidencyjnych: 219/148, 227/2, 109/148, 208/148, 207/148, 197/53, 190/8, 525/285 i 420/41,
 - zasypanie fragmentu koryta Kanału Ulgi w obrębie działek o numerach ewidencyjnych: 312/101 i 345/42,
 - zasypanie fragmentu koryta potoku Łęgoń w obrębie działki o numerze ewidencyjnym 955/4,
 - zasypanie fragmentu koryta potoku Pilarka w obrębie działki o numerze ewidencyjnym 106/1,
 - zasypanie zachodniego fragmentu stawu w kompleksie stawów Wielikąt w obrębie działki o numerze ewidencyjnym 248/7,
 - fragment cieku Pilarka w obrębie działek o numerach ewidencyjnych: 23, 24, 25, 26 i 27. Na przecięciu z wałem zapory Pilarka, zgodnie z rozwiązaniem projektowym, zostanie przeprowadzona przepustem,
- 19) dopuszcza się wykonanie w czaszy zbiornika dziesięciu nasypów ziemnych, usypanych z gruntu miejscowego nieprzydatnego do budowy zapór, o rzędnej korony równej lub wyższej od maksymalnego dopuszczalnego poziomu wody, o łagodnym nachyleniu skarp od 1:2,5 do 1:5. Nasypy winny być ubezpieczone przy użyciu materiałów dopuszczonych do stosowania w środowisku naturalnym, tj.: kamienia łamanego, faszyny wiklinowej, sadzonek drzew i krzewów.

I.2. Etap eksploatacji przedsięwzięcia

- 1) ścieki bytowe z zaplecza eksploatacyjnego należy odprowadzać do zewnętrznych urządzeń kanalizacyjnych,
- 2) wody opadowe i roztopowe z dróg, placów, chodników i terenów zielonych zaplecza eksploatacyjnego należy przed odprowadzeniem do potoku Plinc podczyszczać w osadniku i separatorze substancji ropopochodnych. Wody opadowe i roztopowe z dachów budynku mieszkalnego, budynku administracyjnego, budynku warsztatowo-garażowego oraz wiat mogą być odprowadzane do odbiornika bez oczyszczenia,
- 3) w celu zapewnienia dla siedliska nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (kod 3260) maksymalnej skuteczności działań minimalizujących, w okresach kiedy polder nie będzie zalewany, należy zapewnić naturalne warunki przepływu wody w rzece Psinie.

II. Obowiązek zapobiegania i ograniczania oddziaływania przedsięwzięcia zostanie zrealizowany poprzez zastosowanie rozwiązań chroniących środowisko wymienionych w pkt. I niniejszego postanowienia.

Należy prowadzić następujący monitoring oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko:

1) na etapie realizacji:

Lp.	Przedmiot monitorowania	Sposób monitorowania	Termin monitorowania
Fauna i flora			
1.	Nietoperze	Roczny monitoring detektorowy z kontrolą potencjalnych kryjówek.	Całoroczny
2.	Ptaki stanowiące przedmiot ochrony na terenie OSOP Stawy Wielikąt i Las Tworkowski, wymienione w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory	Całoroczny monitoring ze szczególnym uwzględnieniem lęgowych ptaków, będących przedmiotem ochrony OSOP Stawy Wielikąt i Las Tworkowski takich jak bączek, hełmiatka i podgorzałka.	Całoroczny
Środowisko wodne			
3.	Wysokość poziomu wód podziemnych	Kontrola systemem piezometrów zlokalizowanych w czaszy oraz po zewnętrznej stronie obwałowań projektowanego suchego Zbiornika Racibórz Dolny.	Raz na tydzień

2) na etapie eksploatacji:

Lp.	Przedmiot monitorowania	Sposób monitorowania	Termin monitorowania
1	2	3	4
Fauna i flora			
1.	Ocena występowania oraz stan zachowania siedlisk przyrodniczych objętych ochroną na terenie suchego zbiornika.	Ocena występowania oraz stanu zachowania siedlisk przyrodniczych na terenie suchego zbiornika (poza obszarami Natura 2000). Ocena powinna obejmować zasięg przestrzenny siedlisk, stopień wykształcenia ich struktury, stan zachowania, formy degeneracji, obecność gatunków charakterystycznych oraz zaobserwowane zmiany w zakresie tych właściwości.	Co 2 lata przez 10 lat od dnia oddania obiektu do użytkowania oraz co 2 lata przez 10 lat, począwszy od drugiego sezonu wegetacyjnego po wystąpieniu zalewu polderu.
2.	Występowanie oraz stan zachowania populacji gatunków zwierząt, roślin objętych ochroną gatunkową.	Ocena występowania oraz stanu zachowania populacji gatunków zwierząt, roślin objętych ochroną gatunkową oraz rzadkich na terenie suchego zbiornika Racibórz Dolny.	Co 2 lata przez 10 lat od dnia oddania obiektu do użytkowania oraz co 2 lata przez 10 lat, począwszy od drugiego sezonu wegetacyjnego po wystąpieniu zalewu polderu.
3.	Występowanie oraz stan zachowania przenoszonych populacji gatunków zwierząt i roślin objętych ochroną gatunkową.	Ocena występowania oraz stanu zachowania populacji gatunków zwierząt i roślin objętych ochroną gatunkową oraz rzadkich na ich stanowiskach zastępczych, z wyłączeniem Arboretum Bramy Morawskiej.	Co 2 lata przez okres 10 lat od przeniesienia

1	2	3	4
4.	Występowanie oraz stan zachowania przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 – obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Las koło Tworkowa”	Ocena występowania oraz stanu zachowania przedmiotów ochrony specjalnego obszaru ochrony siedlisk „Las koło Tworkowa”. Ocena powinna obejmować zasięg przestrzenny siedlisk przyrodniczych, stopień wykształcenia ich struktury, stan zachowania, formy degeneracji, obecność gatunków charakterystycznych oraz zaobserwowane zmiany w zakresie tych właściwości, a także występowanie gatunków zwierząt oraz stan zachowania ich populacji. Powierzchnie monitoringu w obszarze Natura 2000 nie powinny się pokrywać z punktami monitoringu prowadzonego w ramach planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000.	Co 2 lata przez 10 lat od dnia oddania obiektu do użytkowania oraz co 2 lata przez 10 lat, począwszy od drugiego sezonu wegetacyjnego po wystąpieniu zalewu polderu.
5.	Występowanie oraz stan zachowania przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 - Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski”	Ocena występowania oraz stanu zachowania przedmiotów ochrony obszaru specjalnej ochrony ptaków „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski”. Ocena powinna obejmować zasięg przestrzenny siedlisk przyrodniczych, stopień wykształcenia ich struktury, stan zachowania, formy degeneracji, obecność gatunków charakterystycznych oraz zaobserwowane zmiany w zakresie tych właściwości, a także występowanie gatunków ptaków oraz stan zachowania ich populacji. Powierzchnie monitoringu w obszarze Natura 2000 nie powinny się pokrywać z punktami monitoringu prowadzonego w ramach planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000.	Co 2 lata przez 10 lat od dnia oddania obiektu do użytkowania oraz co 2 lata przez 10 lat, począwszy od drugiego sezonu wegetacyjnego po wystąpieniu zalewu polderu.
Środowisko wodne			
6.	Wysokość poziomu wód podziemnych	Kontrola systemem piezometrów zlokalizowanych w czaszy oraz po zewnętrznej stronie obwałowań projektowanego suchego Zbiornika Racibórz Dolny.	Raz na tydzień

III. Należy zapewnić kompensację przyrodniczą polegającą na następujących działaniach:

- 1) należy dokonać kompensacji straty siedliska przyrodniczego 3150 – starorzeczka i eutroficzne zbiorniki wodne, tj. starorzeczka potoku Plinc, poprzez wykonanie stawu o powierzchni 3,0 ha w obrębie działki położonej w obrębie Płonia (karta mapy: 16) o numerze ewidencyjnym 91/7. Planowany staw kompensacyjny na potoku Plinc, powinien mieć brzegi o łagodnym nachyleniu, dno częściowo porośnięte roślinnością wodną, częściowo odkryte, bujną roślinność nadbrzeżną, co umożliwi wykorzystanie tego siedliska przez płazy,

- 2) należy dokonać kompensacji strat w zadrzewieniach, poprzez wykonanie nasadzeń z rodzimej roślinności niskiej i wysokiej (charakterystycznej dla doliny rzeki Odry) na powierzchni łącznej około 29,0 ha, na której zasadzone winny być drzewa w liczbie około 11 000 szt. Nasadzenia winny być realizowane w obrębie następujących działek o numerach ewidencyjnych:

- na terenach likwidowanych wsi w czaszy polderu:
położonych w obrębie Nieboczowy (arkusz mapy: 1): 400/56, 401/56, 183 i 184,
położonych w obrębie Nieboczowy (arkusz mapy: 2): 447/99, 13, 20, 21, 24, 25,
28, 315, 27, 577/126, 578/126, 393/126, 127, 134, 133, 131, 132, 129, 604/128,
130, 125, 392/124, 391/126, 502/122, 504/123, 505/123, 285, 284, 462/297,
463/300, 464/298, 465/300, 466/300, 467/300, 307, 308, 603/128 i 503/123,
położonych w obrębie Nieboczowy (arkusz mapy: 4): 128, 129, 127, 290/168,
289/168, 285/131, 284/130, 286/130, 248/130, 287/131, 132, 317/135, 318/135,
371/134, 164 i 291/169, położonych w obrębie Ligota Tworkowska (arkusz
mapy: 1): 430/103, 431/104, 432/105 i 434/127, położonych w obrębie Ligota
Tworkowska (arkusz mapy: 2): 132/20 i 129/20,
- w rejonie zapory czołowej:
położonych w obrębie Płonia (arkusz mapy: 16) 68/22, położonych w obrębie
Płonia (arkusz mapy: 15) 99/21, położonych w obrębie Brzezina (arkusz mapy: 9)
12 i 13, na terenie zasypanych wyrobisk i koryt rzecznych: położonych w obrębie
Płonia (arkusz mapy: 15): 115/24, 117/24, 118/24, 114/24 i 137/24, położonych
w obrębie Płonia (arkusz mapy: 41): 175/2, 174/2, 142/2, 110, 109, 108, 107, 111,
106, 105, 2/104, 1/104 i 103, położonej w obrębie Płonia (arkusz mapy: 60): 9/3,
położonej w obrębie Sudół (arkusz mapy: 3): 558, położonych w obrębie
Bieńkowice (arkusz mapy: 9): 103/1, 104/1, 105, 106, 108/1, 109/2, 110/1, 78,
137/79; 151/77, 55 i 154/76, położonych w obrębie Tworków (arkusz mapy: 5):
742 i 781/1, położonych w obrębie Tworków (arkusz mapy: 4): 265/1 i 265/2,
położonej w obrębie Tworków (arkusz mapy: 2): 493/1,
- przy skarpach rowów przydrożnych i w przerwach pomiędzy wyrobiskami:
położonych w obrębie Studzienna (arkusz mapy: 3): 127/5, 132/5, 133/5 i 126/5,
położonych w obrębie Nieboczowy (arkusz mapy: 7): 54 i 53, położonych
w obrębie Lubomia (arkusz mapy: 3N): 250/73, 14, 5, 4 i 8, położonych w obrębie
Lubomia (arkusz mapy: 2G): 12/2, 590/71, 19/2, 622/71 i 2/1, położonych
w obrębie Ligota Tworkowska (arkusz mapy: 2): 156/9, 99/10, 100/10, 106/10,
98/10, 97/10, 96/10 i 95/10, położonej w obrębie Lubomia (arkusz mapy: 3): 10,
- poza zbiornikiem w rejonie Łapacza: położonej w obrębie Krzyżanowice (arkusz
mapy: 2) 500/6,
- w rejonie Lasu Tworkowskiego: położonej w obrębie Tworków (arkusz mapy:
11): 95.

Nasadzenia te można realizować sukcesywnie do postępu prac budowlanych.

UZASADNIENIE

Wojewoda Śląski, wnioskiem zn. IFXIII.7820.38.2012 z 20 lipca 2012 r., wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach - zwanego dalej RDOŚ w Katowicach – o uzgodnienie warunków realizacji przedsięwzięcia pn. „Zbiornik przeciwpowodziowy Racibórz Dolny na rzece Odrze w województwie śląskim (polder)” na etapie wydania decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie budowy przeciwpowodziowych.

Uzgodnienie warunków realizacji następuje po przeprowadzeniu oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Konieczność przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko została stwierdzona w decyzji organu drugiej instancji tj. Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie zn. DOOŚ-oa.4204.1.2011 z 30 czerwca 2011 r., po rozpatrzeniu odwołania fundacji WWF Polska Światowy Fundusz na Rzecz Przyrody od decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, zwanej dalej decyzją środowiskową, wydanej przez RDOŚ w Katowicach zn. RDOŚ-24-WOOS/66130/25-33/10/as z 7 września 2010 r.

Zgodnie z zapisami ww. decyzji Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie – zwanego dalej GDOŚ - przedmiotem analiz w ramach ponownej oceny oddziaływania na środowisko na etapie uzyskiwania decyzji inwestycyjnej powinno być w szczególności:

- doprecyzowanie skali oddziaływania na obszar specjalnej ochrony ptaków „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski” wraz z określeniem działań o charakterze minimalizacyjnym i kompensacyjnym, w odniesieniu do niego, o ile będą wymagane,
- doprecyzowanie skali oddziaływania na obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Las koło Tworkowa” wraz z określeniem działań o charakterze minimalizacyjnym i kompensacyjnym, w odniesieniu do niego, o ile będą wymagane,
- wskazanie niezbędnego czasu prowadzenia monitoringu, określonego w decyzji,
- doprecyzowanie działań kompensacyjnych, określonych w decyzji, poprzez wskazanie zbiorników wodnych na terenie czaszy polderu, w obrębie których mają zostać zastosowane nasadzenia drzew i krzewów i określenie ich ilości i składu gatunkowego, dla każdego ze zbiorników,
- doprecyzowanie działań kompensacyjnych, określonych w decyzji, poprzez wskazanie dokładnej lokalizacji stawu, kompensującego przewidziany do zniszczenia fragment starorzecza potoku Plinc wraz z określeniem warunków technicznych, które winny być spełnione, by staw mógł pełnić swoje funkcje,
- przeprowadzenie oceny potencjalnych oddziaływań skumulowanych, jakie mogą powstać w wyniku budowy i funkcjonowania polderu Racibórz Dolny oraz planowanych wałów przeciwpowodziowych.

Zgodnie z art. 61 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) - zwanej dalej ustawą ooś - ponowną ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, stanowiącą część postępowania w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych, przeprowadza regionalny dyrektor ochrony środowiska.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach pismem z 1 sierpnia 2012 r. zn. WOOS.4242.136.2012.AS3.2 zwrócił się do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o wydanie opinii zgodnie z art. 90 ust. 2 pkt 2 ustawy ooś, zaś przy piśmie z 7 sierpnia 2012 r. zn. WOOS.4242.136.2012.AS3.5 przesłał korektę tekstu złożoną przez inwestora. Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w opinii sanitarnej z 13 sierpnia 2012 r. zn. NS-NZ.7040.28.2012.AG uzgodnił pozytywnie realizację ww. przedsięwzięcia w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych.

Pismem zn. WOOS.4242.136.2012.AS3.1 z 1 sierpnia 2012 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach zgodnie z art. 90 ust. 2 pkt 1 ustawy ooś wystąpił do Wojewody Śląskiego o zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w trybie art. 33-36 i 38 ustawy ooś i przekazanie uwag i wniosków zgłoszonych w trakcie procedury udziału społeczeństwa.

Ponadto w ślad za ww. pismem RDOŚ w Katowicach przesłał przy piśmie z 7 sierpnia 2012 r. zn. WOOS.4242.136.2012.AS3.6 korektę tekstu złożoną przez inwestora.

Zgodnie z art. 75 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.) jako dowód należy dopuścić wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem. W szczególności dowodem mogą być dokumenty. W związku z powyższym RDOŚ w Katowicach postanowieniem z 21 sierpnia 2012 r. zn. WOOS.4242.136.2012.AS3.7 dopuścił z urzędu jako dowód w sprawie raport o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia pn.: „Budowa zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny na rzece Odrze woj. śląskie - polder” sporządzony w maju 2010 r. oraz aneks do ww. raportu sporządzony w kwietniu 2011 r. przez zespół specjalistów z firmy Hydroprojekt Sp. z o. o. z Warszawy pod redakcją Anny Maksymiuk-Dziuban.

O wydanym postanowieniu RDOŚ w Katowicach zawiadomił strony obwieszczeniem zn. WOOS.4242.136.2012.AS3.9 z 21 sierpnia 2012 r. Ww. obwieszczenie zamieszczono od 22 sierpnia 2012 r. do 10 września 2012 r. na tablicy ogłoszeń i od 23 sierpnia 2012 r., na okres 14 dni, na stronie internetowej RDOŚ w Katowicach.

Ponadto obwieszczenie przekazano pismem z 21 sierpnia 2012 r. do Urzędu Miasta Racibórz, Urzędu Gminy Kornowac, Urzędu Gminy Lubomia i Urzędu Gminy Krzyżanowice, celem wywieszenia ich na okres 14 dni na tablicy ogłoszeń oraz w Biuletynie Informacji Publicznej tamtejszych urzędów, a także w sposób zwyczajowo przyjęty w pobliżu miejsca realizacji przedsięwzięcia. Obwieszczenie zostało zwrócone przez ww. urzędy po upływie wymaganego okresu ich wywieszenia wraz z adnotacją o terminie ich wywieszenia i zdjęcia.

W toku postępowania RDOŚ w Katowicach, na podstawie art. 36 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.) obwieszczeniem zn. WOOS.4242.136.2012.AS3.17 z 7 września 2012 r., zawiadomił strony postępowania, iż, z przyczyn niezależnych od organu, wniosek w przedmiotowej sprawie nie będzie rozpatrzony w ustawowym terminie oraz wyznaczył nowy terminy jego rozpatrzenia na 30 września 2012 r.

Ww. obwieszczenie zamieszczono od 7 września 2012 r. do 24 września 2012 r. na tablicy ogłoszeń i od 7 września 2012 r., na okres 14 dni, na stronie internetowej RDOŚ w Katowicach. Ponadto obwieszczenie przekazano pismem zn. WOOS.4242.136.2012.AS3.18 z 7 września 2012 r. do Urzędu Miasta Racibórz, Urzędu Gminy Kornowac, Urzędu Gminy Lubomia i Urzędu Gminy Krzyżanowice, celem wywieszenia ich na okres 14 dni na tablicy ogłoszeń oraz w Biuletynie Informacji Publicznej tamtejszych urzędów, a także w sposób zwyczajowo przyjęty w pobliżu miejsca realizacji przedsięwzięcia.

Obwieszczenie zostało zwrócone przez ww. urzędy po upływie wymaganego okresu ich wywieszenia wraz z adnotacją o terminie ich wywieszenia i zdjęcia.

Z uwagi na zmieniony, przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie punkt III.6. decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla ww. przedsięwzięcia, w którym stwierdzono obowiązek przeprowadzenia ponownej oceny potencjalnych oddziaływań skumulowanych, jakie mogą powstać w wyniku budowy i funkcjonowania polderu Racibórz Dolny oraz planowanych wałów przeciwpowodziowych, na odcinku doliny Odry od Raciborza do Wrocławia, RDOŚ w Katowicach, w związku z art. 27a pkt. 2 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (t.j. Dz. U. z 2009r. Nr 151, poz. 1220 z późn. zm.), wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu (RDOŚ we Wrocławiu) pismem z 1 sierpnia 2012 r. zn. WOOS.4242.136.2012.AS3.4 oraz do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu (RDOŚ w Opolu) pismem z 1 sierpnia 2012 r. zn. WOOS.4242.136.2012.AS3.3 z prośbą, o przeanalizowanie tychże oddziaływań skumulowanych z uwagi na ochronę

obszarów sieci Natura 2000 lub proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty, położonych odpowiednio w województwach dolnośląskim i opolskim, dla których organami właściwymi do sprawowania nadzoru są właściwi regionalni dyrektorzy ochrony środowiska oraz o podanie wszelkich uwag i informacji, które należałoby wziąć pod uwagę w tym zakresie w trakcie postępowania.

W odpowiedzi RDOŚ we Wrocławiu pismem zn. WOOŚ.070.56.2012.ŁCK.1 z 17 sierpnia 2012 r. oraz RDOŚ w Opolu pismami: zn. WOOŚ.074.99.2012.MD z 17 sierpnia 2012 r. i zn. WOOŚ.074.99.2012.MD.1 z 27 sierpnia 2012 r. przedstawili swoje stanowiska dotyczące potencjalnego oddziaływania skumulowanego planowanego przedsięwzięcia, jakim jest budowa i eksploatacja polderu Racibórz Dolny, oraz planowanych wałów przeciwpowodziowych na obszary sieci Natura 2000, będące w ich właściwości.

Pismem zn. WOOŚ.4242.136.2012.AS3.14 z 28 sierpnia 2012 r. RDOŚ w Katowicach wezwał inwestora tj. Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach do przeanalizowania potencjalnych oddziaływań skumulowanych na poszczególne elementy środowiska, jakie mogą powstać w wyniku budowy i funkcjonowania polderu Racibórz Dolny oraz planowanych wałów przeciwpowodziowych w obszarze potencjalnego oddziaływania polderu, a także w kontekście wpływu na zasięgi zalewów i ewentualną utratę retencji dolinowej, mającą wpływ na efektywność działania zbiornika Racibórz.

W odpowiedzi inwestor złożył, przy piśmie zn. DN/2012/1496 z 6 września 2012 r., uzupełnienie dotyczące oddziaływań skumulowanych, które zostało przesłane do RDOŚ we Wrocławiu oraz RDOŚ w Opolu pismem zn. WOOŚ.4242.136.2012.AS3.19 z 12 września 2012 r., z prośbą o zapoznanie się z uzupełnieniem i zajęcie stanowiska w tej sprawie.

Po zapoznaniu się z uzupełnieniem RDOŚ we Wrocławiu pismem zn. WOOŚ.070.56.2012.ŁCK.3 z 21 września 2012 r. oraz RDOŚ w Opolu pismem zn. WOOŚ.074.99.2012.MD.2 z 20 września 2012 r. przesłali swoje stanowiska w tej sprawie.

Wojewoda Śląski pismem z 24 września 2012 r. zn. IFXIII.7820.38.2012 poinformował RDOŚ w Katowicach, iż została zapewniona możliwość udziału społeczeństwa poprzez podanie do publicznej wiadomości obwieszczenia Wojewody Śląskiego z 13 sierpnia 2012 r. zn. IFXIII.7820.38.2012. W przedmiotowym obwieszczeniu poinformowano społeczeństwo o wszczęciu postępowania w sprawie ponownej oceny oddziaływania na środowisko, toczącym się postępowaniu, organie właściwym do wydania decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych, organie właściwym do wydania postanowienia uzgadniającego warunki realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia, organie właściwym do wydania opinii. Ponadto w obwieszczeniu poinformowano o możliwościach zapoznania się, od 30 sierpnia 2012 r. do 19 września 2012 r., z dokumentacją zebraną w sprawie, o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu, o sposobie, miejscu i terminie składania uwag i wniosków, a także organie właściwym do ich rozpatrzenia. W obwieszczeniu wyznaczono również na 13 września 2012 r. termin rozprawy administracyjnej otwartej dla społeczeństwa.

Ww. obwieszczenie zostało przekazane przez Wojewodę Śląskiego do urzędów miast i gmin właściwych ze względu na przebieg inwestycji tj.: Urzędu Miasta Racibórz, Urzędu Gminy Lubomia, Urzędu Gminy Kornowac i Urzędu Gminy Krzyżanowice oraz do RDOŚ w Katowicach, celem jego zamieszczenia na stronie internetowej i tablicy ogłoszeń.

Przedmiotowe obwieszczenie wywieszone było:

- na tablicy ogłoszeń i stronie internetowej Urzędu Miasta Racibórz od 16 sierpnia do 29 sierpnia 2012 r.,
- na tablicy ogłoszeń i stronie internetowej Urzędu Gminy Lubomia od 17 sierpnia do 31 sierpnia 2012 r.,
- na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Kornowac od 16 sierpnia do 29 sierpnia 2012 r.,

- na tablicy ogłoszeń i stronie internetowej Urzędu Gminy Krzyżanowice od 16 sierpnia do 29 sierpnia 2012 r.,
- w Urzędzie Wojewódzkim od 16 sierpnia do 29 sierpnia 2012 r.,
- w prasie lokalnej (Dziennik Zachodni) w dniu 21 sierpnia 2012 r.

RDOŚ w Katowicach pismami: z 22 sierpnia 2012 r. zn. WOOS.4242.136.2012.AS3.11 oraz z 31 sierpnia 2012 r. zn. WOOS.4242.136.2012.AS3.15 zwrócił przedmiotowe obwieszczenie oraz poinformował Wojewodę Śląskiego, że było ono wywieszone na tablicy ogłoszeń w terminie od 14 sierpnia 2012 r. do 31 sierpnia 2012 r. oraz zamieszczone na stronie internetowej od 16 sierpnia 2012 r. do 31 sierpnia 2012 r. Jednocześnie poinformował, że kopia ww. obwieszczenia pozostanie wywieszona na tablicy ogłoszeń oraz na stronie internetowej tut. organu do czasu zakończenia 21-dniowego terminu wyznaczonego w ramach przeprowadzanego udziału społeczeństwa tj. do 19 września 2012 r. Po upływie tego terminu RDOŚ w Katowicach pismem z 20 września 2012 r. zn. WOOS.4242.136.2012.AS3.20 zwrócił kopię obwieszczenia informując o terminie i miejscu jego wywieszenia.

Wojewoda Śląski przy ww. piśmie z 24 września 2012 r. zn. IFXIII.7820.38.2012. przedstawił protokół z rozprawy administracyjnej otwartej dla społeczeństwa przeprowadzonej 13 września 2012 r. w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach w ramach postępowania z udziałem społeczeństwa.

W rozprawie wzięli udział przedstawiciele inwestora tj. Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach, przedstawiciele firmy EKOSYSTEM S.A., sporządzającej raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko – konsultant z ramienia inwestora, przedstawiciele Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz RDOŚ w Katowicach, a także osoby zainteresowane.

Na rozprawie administracyjnej omówiono aspekty techniczne budowy polderu oraz prognozowany wpływ przedsięwzięcia na poszczególne elementy środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień, które wskazano, decyzją organu drugiej instancji tj. GDOŚ w Warszawie, jako istotne do rozpatrzenia na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. W trakcie rozprawy administracyjnej dodatkowo konsultant ze strony inwestora omówił uwagi do raportu jakie Bank Światowy przesłał inwestorowi, a następnie odniósł się do nich. Uwagi Banku Światowego oraz pisemne wyjaśnienia i uzupełnienia przygotowane przez konsultanta zostały złożone do protokołu.

Na rozprawie administracyjnej nie wniesiono żadnych uwag i wniosków.

W trakcie przeprowadzonej oceny oddziaływania na środowisko z udziałem społeczeństwa do RDOŚ w Katowicach oraz do organu prowadzącego postępowanie w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych wpłynęły uwagi Pana Romana Wałacha dotyczące przedsięwzięcia.

Uwagi zostały przesłane przy piśmie zn. WOOS.4242.136.2012.AS3.21 z 21 września 2012 r. do Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach celem odpowiedzi na poruszone zagadnienia.

W odpowiedzi na ww. wezwanie inwestor złożył uzupełnienie przy piśmie z 25 września 2012 r. zn. BWP/5191/Zb/3400/2012.

Ponadto w toku postępowania inwestor przy piśmie zn. BWP/5191/Zb/3399/2012 z 25 września 2012 r. (wpływ do tut. organu 27.9.2012 r.) oraz przy piśmie zn. BWP/5191/Zb/3437/2012 z 27 września 2012 r. (wpływ do tut. organu 28.9.2012 r.) złożył uzupełnienia do treści raportu dotyczące doszczegółowienia kart map i obrębów działek ewidencyjnych, na których znajdują się przyrodniczo cenne siedliska lub planowane są działania kompensacyjne.

RDOŚ w Katowicach w ramach prowadzonej ponownej oceny oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego przedsięwzięcia rozpatrzył następujące dowody:

- wniosek Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach z 28 czerwca 2012 r. o wydanie decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie budowy przeciwpowodziowych wraz z projektem budowlanym, złożony przy piśmie Wojewody Śląskiego zn. IFXIII.7820.38.2012 z 20 lipca 2012 r.,
- raport o oddziaływaniu na środowisko wykonany na potrzeby ponownej oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięcia pn. „Zbiornik przeciwpowodziowy Racibórz Dolny na rzece Odrze w województwie śląskim (polder)” opracowany we współpracy: CES Consulting Engineers Salzgitter GmbH; Hamburger Str. 277; D-38114 Braunschweig, Royal Haskoning; P.O. Box 151; 6500 AD Nijmegen Barbarossastraat 35; 6522 DK Nijmegen The Netherlands, „EKOSYSTEM” S.A.; ul. Kozuchowska 20 c; 65-364 Zielona Góra - w marcu 2012 r.,
- korektę tekstu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko przesłaną przy piśmie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach z 2 sierpnia 2012 r. zn. BWP5191Zb/2689/2012,
- raport o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia pn.: „Budowa zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny na rzece Odrze woj. śląskie - polder”, sporządzony w maju 2010 r. przez zespół specjalistów z firmy Hydroprojekt Sp. z o. o. z Warszawy pod redakcją Anny Maksymiuk-Dziuban,
- aneks nr 1 do raportu o oddziaływaniu na środowisko dla przedsięwzięcia pn.: „Budowa zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny na rzece Odrze woj. śląskie - polder”, sporządzony w kwietniu 2011 r. przez zespół specjalistów z firmy Hydroprojekt Sp. z o. o. z Warszawy pod redakcją Anny Maksymiuk-Dziuban,
- opinię sanitarną Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z 13 sierpnia 2012 r. zn. NS-NZ.7040.28.2012.AG,
- pismo RDOŚ we Wrocławiu z 17 sierpnia 2012 r. zn. WOOS.070.56.2012.ŁCK.1,
- pismo RDOŚ w Opolu z 17 sierpnia 2012 r. zn. WOOS.074.99.2012.MD,
- pismo RDOŚ w Opolu z 27 sierpnia 2012 r. zn. WOOS.074.99.2012.MD.1,
- uzupełnienie raportu przesłane przy piśmie z 6 września 2012 r. zn. DN/2012/14962, w odpowiedzi na wezwanie RDOŚ w Katowicach zn. WOOS.4242.136.2012.AS3.14,
- pismo RDOŚ we Wrocławiu z 21 września 2012 r. zn. WOOS.070.56.2012.ŁCK.3,
- pismo RDOŚ w Opolu z 20 września 2012 r. zn. WOOS.074.99.2012.MD.2,
- pismo Wojewody Śląskiego z 24 września 2012 r. zn. IFXIII.7820.38.2012, informujące o przebiegu postępowania z udziałem społeczeństwa, wraz z załącznikami, w tym protokołem z rozprawy administracyjnej oraz uwagami złożonymi przez społeczeństwo (uwagi przesłane drogą elektroniczną przez Pana Romana Wałacha),
- uzupełnienie raportu przesłane przy piśmie z 25 września 2012 r. zn. BWP/5191/Zb/3399/2012 (wpływ 28.9.2012 r.),
- pismo Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach z 25 września 2012 r. zn. BWP/5191/Zb/3400/2012 (wpływ 28.9.2012 r.), przesłane w odpowiedzi na wezwanie RDOŚ w Katowicach zn. WOOS.4242.136.2012.AS3.21,
- uzupełnienie raportu przesłane przy piśmie z 27 września 2012 r. zn. BWP/5191/Zb/3437/2012 (wpływ 1.10.2012 r.).

Dane o złożonym raporcie zostały zamieszczone w publicznie dostępnym wykazie danych o dokumentach prowadzonym przez RDOŚ w Katowicach.

Celem inwestycji jest realizacja nadrzędnego interesu publicznego, jakim jest zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego mieszkańców w dolinie rzeki Odry od Raciborza do Wrocławia. Przedsięwzięcie stanowi jeden z kluczowych elementów przewidzianych do realizacji w ramach Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Rzeki Odry. Istotą tego projektu jest zapewnienie ochrony przeciwpowodziowej dla ponad 1,3 mln mieszkańców miast i osiedli położonych w zlewni rzeki Odry w województwach: śląskim, opolskim i dolnośląskim, poprzez stworzenie czynnego i biernego zabezpieczenia przeciwpowodziowego doliny rzeki Odry.

Funkcjonowanie polderu Racibórz Dolny pozwoli na zmniejszenie zagrożenia powodziowego oraz częstotliwości i wielkości strat ludzkich, a także strat społeczno-ekonomicznych i środowiskowych w dolinie rzeki Odry. Polder zapewni retencję powodziową, co skutkować będzie obniżeniem przepływów poniżej zbiornika, a tym samym zwiększy się skuteczność istniejącego systemu ochrony przeciwpowodziowej. Ponadto zatrzymanie części fali powodziowej pozwoli na opóźnienie momentu dojścia kulminacji fali odrzańskiej do ujścia Nysy Kłodzkiej, zmniejszając znacznie prawdopodobieństwo nałożenia się dwóch kulminacji fal.

Wskazania wariantu przewidzianego do realizacji dokonano na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w trakcie którego, oprócz wariantu polegającego na niepodejmowaniu przedsięwzięcia, analizowano trzy warianty inwestycyjne budowy polderu. Wariantowanie przedsięwzięcia oparto na założonym sposobie gospodarowania wodą w suchym zbiorniku Racibórz Dolny w okresach piętrzenia. Sposób ten zapewnić miał ochronę przeciwpowodziową, przy jednoczesnym zagwarantowaniu okresowych i niezaburzonych zalewów o charakterze powodziowym na terenach siedlisk przyrodniczych zależnych od zalewów, położonych poniżej projektowanego obiektu tj. na odcinku doliny Odry od Raciborza do Wrocławia.

W poszczególnych wariantach zakładano:

- w wariantcie I redukcję wezbrań do przepływu o okresie powtarzalności 2 lata (prawdopodobieństwie przewyższenia 50%) wynoszącego $470 \text{ m}^3/\text{s}$,
- w wariantcie II redukcję wezbrań do przepływu o okresie powtarzalności 5 lat (prawdopodobieństwie przewyższenia 20%) wynoszącego $780 \text{ m}^3/\text{s}$,
- w wariantcie III redukcję wezbrań do przepływu o okresie powtarzalności 20 lat (prawdopodobieństwie przewyższenia 5%) wynoszącego $1\,210 \text{ m}^3/\text{s}$.

Jak wynikało z oceny oddziaływania na środowisko prowadzonej w ramach postępowania o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, sposób sterowania wielkościami odpływu wód powodziowych z polderu w wariantach I i II pozwalał na skuteczne zabezpieczenie przeciwpowodziowe na odcinku od Raciborza do Wrocławia. W wariantcie III wybranym do realizacji należy liczyć się z wyłączeniem niektórych miejscowości z ochrony przed powodzią.

Najistotniejszym i obszarowo największym analizowanym oddziaływaniem polderu na środowisko było oddziaływanie na siedliska fauny i flory, w tym na siedliska obszarów sieci Natura 2000, występujące na odcinku doliny Odry od zbiornika Racibórz aż po Wrocław. Zasięg tego oddziaływania wynikał bezpośrednio, z przyjętych w poszczególnych wariantach, warunków gospodarowania wodą w zbiorniku podczas wezbrań powodziowych.

Ponieważ analizowane warianty eksploatacji suchego zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny potencjalnie mogły mieć niekorzystny wpływ na obszary Natura 2000 na odcinku doliny Odry od zbiornika Racibórz Dolny do Wrocławia, zgodnie z wymogami art. 6 Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U.UE.L. z 1992r. Nr 206, poz. 7 z późn. zm.), na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, przeprowadzono ocenę

wpływu przedsięwzięcia, dla poszczególnych wariantów, na stan ochrony typów siedlisk przyrodniczych.

Z oceny oddziaływania przeprowadzanej na etapie wydawania decyzji środowiskowej wynikało, że znaczne ograniczenie zalewów siedlisk w dolinie Odry zakładane w wariantcie I i wariantcie II spowoduje zniszczenie lub naruszenie integralności poszczególnych obszarów Natura 2000, powodując tym samym istotne naruszenie integralności systemu obszarów Natura 2000 w obszarze doliny Odry od Raciborza do Wrocławia. Przewidywane zniszczenia przedmiotów ochrony poszczególnych obszarów Natura 2000 były tak silne, że zastosowanie działań zapobiegawczych, ograniczających i kompensujących negatywne oddziaływanie nie było możliwe do zrealizowania.

Wariant III, w którym założono redukcję wezbrań do przepływu o okresie powtarzalności 20 lat wynoszącego $1\,210\text{ m}^3/\text{s}$, przewiduje pozostawienie w korycie rzeki przepływów możliwie najbardziej zbliżonych do naturalnych. Wariant ten zakłada budowę suchego zbiornika przeciwpowodziowego, którego zadaniem będzie redukcja wezbrań pozwalająca na zabezpieczenie przeciwpowodziowe przed ekstremalnymi zjawiskami powodziowymi na odcinku od Raciborza do Wrocławia, polegające na zapewnieniu ochrony kilku miejscowości oraz ograniczeniu podtopienia w kilkudziesięciu miejscowościach wzdłuż doliny Odry. Funkcjonowanie polderu zapewni także obniżenie stanów wód powierzchniowych podczas przejścia fali powodziowej na odcinku Odry od Raciborza aż do Wrocławskiego Węzła Wodnego.

Wariant ten jest wariantem najkorzystniejszym z punktu widzenia ochrony przyrody, gdyż umożliwia dalsze, okresowe występowanie zalewów siedlisk przyrodniczych poniżej polderu. Zakłada on niewielką ingerencję w obecny reżim hydrologiczny doliny Odry tj. w nieznacznym stopniu ingeruje w ekosystemy doliny Odry, a straty w powierzchniach siedlisk roślinnych, przy występującej redukcji zalewu, będą nieznaczące i nie osiągną poziomu straty znaczącej.

W wariantcie tym nie ma potrzeby wprowadzania działań kompensujących przewidywane negatywne oddziaływania na cele ochrony obszarów Natura 2000.

Wobec tego w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, jako wariant wybrany do realizacji i najkorzystniejszy dla środowiska spośród wariantów inwestycyjnych, uznano wariant III - preferowany przez wnioskodawcę, którego zadaniem jest redukcja wezbrań do wody o prawdopodobieństwie przewyższenia 5% uznając, że jest on wariantem optymalnym pozwalającym na zachowanie funkcji przeciwpowodziowej zbiornika przy jednoczesnej ochronie środowiska naturalnego, w tym obszarów Natura 2000 w dolinie rzeki Odry.

Brak znacząco negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na obszary Natura 2000, znajdujące się poniżej planowanego polderu został stwierdzony także w decyzji organu drugiej instancji tj. GDOŚ w Warszawie, wydanej po rozpatrzeniu odwołania wniesionego od decyzji środowiskowej wydanej przez RDOŚ w Katowicach.

Suchy zbiornik przeciwpowodziowy Racibórz Dolny zlokalizowany będzie w granicach województwa śląskiego na terenie powiatu raciborskiego – w gminach Krzyżanowice, Racibórz, Kornowac oraz powiatu wodzisławskiego - gmina Lubomia, na odcinku doliny rzeki Odry od mostu drogowego Krzyżanowice – Buków, znajdującego się w kilometrze 33+580 rzeki Odry, do kilometra 46+300 tej rzeki.

W ramach budowy zbiornika wykonane zostaną: zapora czołowa z budowlą przelewowo – spustową o sześciu światłach zamykanych zasuwami i spustami dennymi, usytuowanymi w filarach jazu oraz kanałem doprowadzającym i odpływowym i upustem do Odry Miejskiej, zapory: lewobrzeżna i prawobrzeżna wraz z budowlami towarzyszącymi, system odwodnienia zawala, w tym obiekty melioracyjne dla regulacji stosunków wodnych na terenach przyległych do zbiornika tj.: rowy opaskowe, rowy zbiorcze, przepusty, przełożone koryta

cieków, pompownie i odwodnienie wraz ze zbiornikami wyrównawczymi oraz zaplecze eksploatacyjne zbiornika.

Zbiornik przeciwpowodziowy Racibórz Dolny na rzece Odrze, o powierzchni 26,3 km², zgodnie z założeniami projektowymi, stanowić będzie obiekt wchodzący w system ochrony przeciwpowodziowej doliny rzeki Odry poniżej zapory czołowej budowli. Będzie miał on charakter polderu, w którym woda będzie piętrzona jedynie w okresie przejścia wód powodziowych, zaś poza okresami powodziowymi nie będzie pełnił praktycznie żadnych funkcji z punktu widzenia gospodarki wodą. Maksymalna rzędna piętrzenia wód powodziowych w zbiorniku wynosi 195,2 m npm.

Niniejsze postanowienie wydano po przeprowadzeniu ponownej oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięcia pn. „Zbiornik przeciwpowodziowy Racibórz Dolny na rzece Odrze w województwie śląskim (polder)”, w tym w oparciu o pozytywną opinię Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

W ramach przedmiotowego postępowania przeanalizowano wpływ etapu budowy i eksploatacji projektowanego polderu na wszystkie elementy środowiska, w tym również na obszary Natura 2000, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz na integralność tych obszarów.

Budowa polderu, w tym zapór bocznych i zapory czołowej wraz z obiektami towarzyszącymi, będzie wymagać wykonywania prac ziemnych tj. zdjęcia i przemieszczenia warstwy ziemi, wykopów, wypełnienia gruntem nośnym koryt starorzeczy i wyrobisk, zagęszczania podłoża wałów, wykonania przesłony wodoszczelnej, sypania i betonowania elementów zapór, a także prac związanych z budową infrastruktury systemu odwadniania zawala, rozbiórką istniejących obiektów i infrastruktury wewnątrz czaszy i przebudową koryt cieków. Na etapie tym powstaną również bazy i zaplecza budowy, gdzie zorganizowane będą miejsca postoju i tankowania sprzętu budowlanego, magazynowania materiałów pędnych, surowców i odpadów.

Powyższe zadania budowlane wymagać będą wykorzystania sprzętu budowlanego, w tym specjalistycznych maszyn i urządzeń wykorzystywanych przy robotach hydrotechnicznych: mieszadeł, pomp, walców wibracyjnych, koparek wieloczerpakowych, urządzenia do dynamicznego zagęszczania impulsowego, spycharek i ładowarek. Ponadto etap realizacji związany będzie z użyciem środków transportu, w tym samochodów ciężarowych przewożących materiały, surowce i odpady.

W związku z powyższym przewidywane oddziaływanie przedsięwzięcia na etapie budowy przy realizacji ww. zadań wynikać będzie z:

- wpływu na środowisko przyrodnicze, spowodowanego przekształceniem powierzchni terenu oraz pracami budowlanymi,
- emisji hałasu związanej z eksploatacją maszyn budowlanych i środków transportu oraz wzmożonym ruchem pojazdów i ciężkiego sprzętu budowlanego,
- emisji zanieczyszczeń do powietrza, pochodzących głównie ze środków transportu dowożących materiały budowlane, z maszyn budowlanych oraz z terenu budowy przy wykopach i transporcie mas ziemnych i materiałów sypkich,
- wytwarzania odpadów, głównie przy pracach rozbiórkowych,
- wpływu na wody powierzchniowe, podziemne, krajobraz oraz na obiekty o wartościach historycznych, w wyniku prowadzenia prac ziemnych i budowy zapór,
- potencjalnej możliwości zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego wskutek wycieków płynów eksploatacyjnych lub paliw.

Jak wynika z raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, w czasie prowadzenia prac budowlanych, które wykonywane będą etapami oraz równocześnie na różnych odcinkach projektowanych obwałowań, do środowiska przenikać będzie hałas powodowany pracą maszyn i urządzeń budowlanych. Dodatkowo uciążliwość akustyczna wynikać będzie z ruchu samochodów transportujących surowce i wywożących odpady.

W stosunku do warunków określonych w decyzji środowiskowej w niniejszym postanowieniu doprecyzowano warunki, których spełnienie, pozwoli na ograniczenie i zminimalizowanie wpływu budowy polderu na klimat akustyczny terenów sąsiednich. W sentencji wskazano rozwiązania organizacyjno – techniczne tj. ograniczenie prędkości ruchu pojazdów w rejonie budowy, zapewnienie efektywnych dojazdów do budowy, wyłączanie silników samochodów i sprzętu mechanicznego na czas postoju oraz lokalizowanie zapleczy budowy i sieci dróg technologicznych w miejscach nie powodujących uciążliwości etapu budowy dla mieszkańców, zwłaszcza w sąsiedztwie terenów zabudowy mieszkaniowej.

Na etapie eksploatacji polderu emisja hałasu związana będzie z wykaszaniem zadarnionych powierzchni zapór oraz pracą projektowanych pompowni eksploatowanych na potrzeby odwadniania terenów zawala.

Planuje się budowę pompowni, które na etapie eksploatacji działać będą okresowo jedynie w okresach napełnienia polderu. Pompownie zaprojektowano jako żelbetowe, monolityczne budowle podziemne, wyposażone w zatapialne agregaty pompowe.

Do wykaszania zadarnionych skarp wałów przeciwpowodziowych i zapór wykorzystywane będą maszyny i urządzenia typowe dla tego typu prac, a więc będą to maszyny zbliżone do maszyn wykorzystywanych w rolnictwie. Prace związane z wykaszaniem wałów przeciwpowodziowych i zapór prowadzone będą dwa razy w roku, ich charakter będzie krótkotrwały i o zasięgu lokalnym.

Na etapie eksploatacji przedsięwzięcie nie będzie wpływać w sposób znaczący na stan klimatu akustycznego. Nie stwierdzono również w tym zakresie potrzeby formułowania nowych lub doszczegółowienia warunków określonych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Zapotrzebowanie na wodę w okresie prowadzonych prac budowlanych związane będzie z potrzebami bytowymi pracowników oraz potrzebami technologicznymi, w tym głównie: produkcji masy betonowej i utrzymania czystości sprzętu. Woda na cele bytowe i technologiczne dostarczana będzie z cystern lub tymczasowych systemów wodociągowych. Ponadto woda na cele technologiczne może być również pobierana z istniejących zbiorników wodnych lub cieków. W takim przypadku inwestor winien wcześniej uzyskać stosowne pozwolenia wodnoprawne na pobór wód.

Powstające na etapie budowy ścieki bytowe odprowadzane będą do zbiorników bezodpływowych okresowo opróżnianych przez firmy zewnętrzne.

W trakcie budowy źródłem ścieków technologicznych będą operacje mycia instalacji np. czyszczenie rur wykorzystywanych do przesyłu mieszanek samotwardniejących oraz mycia pojazdów, w szczególności tych, które wyjeżdżają na drogi publiczne.

Ścieki technologiczne kierowane będą do szczelnych zbiorników, gdzie nastąpi grawitacyjne oddzielenie części stałych tj. zawiesin. Sklarowane ścieki planuje się powtórnie zawracać do prac budowlanych, zaś część nienadająca się do ponownego wykorzystania (wydzielony osad) ma zostać przekazana w formie odpadu firmom zewnętrznym posiadającym stosowne zezwolenia w zakresie gospodarowania odpadami.

Wody opadowe i roztopowe z terenu zapleczy budowlanych pochodzące z dachów będą odprowadzane w sposób niezorganizowany do gruntu.

Wody opadowe i roztopowe z terenów parkingów znajdujących się na zapleczach budowy, ujmowane będą w systemy kanalizacyjne, a następnie podczyszczane w osadniku i separatorze substancji ropopochodnych i odprowadzane do środowiska.

Na etapie eksploatacji woda na potrzeby bytowe i gospodarcze zaplecza eksploatacyjnego zbiornika pobierana będzie z sieci miejskiej tj. od operatora zewnętrznego na podstawie stosownej umowy.

Zgodnie z projektem budowlanym ścieki bytowe powstające w związku z funkcjonowaniem zaplecza eksploatacyjnego zbiornika będą odprowadzane do zewnętrznych urządzeń kanalizacyjnych.

Etap eksploatacji zbiornika nie będzie źródłem powstawania ścieków technologicznych.

Wody opadowe i roztopowe z dróg, placów, chodników i terenów zielonych zaplecza eksploatacyjnego będą przed odprowadzeniem do środowiska tj. do potoku Plinc, podczyszczane w osadniku i separatorze substancji ropopochodnych. Wody opadowe i roztopowe z dachów budynków zaplecza, z uwagi na fakt, iż nie będą narażone na zanieczyszczenia, mogą być odprowadzane do odbiornika bez oczyszczenia. Inwestor winien uregulować stan formalno-prawny w zakresie gospodarki wodami opadowymi tj. uzyskać stosowne pozwolenia wodnoprawne.

Na etapie budowy obiektów polderu przewiduje się zmiany w obrębie wód powierzchniowych, które polegać będą na likwidacji lub zmianie dotychczasowego przebiegu niektórych cieków.

W ramach budowy wykonane będą: dodatkowe koryto rzeki Psiny, przepusty dla Odry Miejskiej i Kanału Ulgi, w tym również kanał: doprowadzający i odprowadzający, przepust dla potoku Plinc i ciek Pilarka, przepusty i system odwodnienia zawala oraz zbiorniki retencyjne położone po zewnętrznej stronie obwałowań polderu: zbiornik Buków, Podgrzebień, Lubomia, Syrynka i Jasmos.

Prace budowlane obiektów polderu nie spowodują zmian ilościowych wód podziemnych. Wykonanie obwałowań polderu nie wymaga prowadzenia głębokich wykopów, wobec czego nie przewiduje się konieczności prowadzenia ciągłych odwodnień na dużych powierzchniach. Realizację budowli przelewowo-upustowej planuje się wykonać pod osłoną ścianek szczelnych, zatem depresja wód gruntowych ograniczy się tylko do obszaru wewnątrz ścianek. Wobec powyższego stwierdzono, że wpływ etapu budowy obiektów zbiornika na poziom wód gruntowych i podziemnych nie będzie znaczący i ustąpi po zakończeniu etapu budowy.

Pewnym zagrożeniem dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych jest ryzyko wystąpienia wycieków płynów eksploatacyjnych z maszyn i urządzeń budowlanych oraz z miejsc tankowania paliw, a także z magazynowania materiałów pędnych i odpadów.

Na etapie eksploatacji, zarówno w warunkach normalnych, jak i podczas redukcji wezbrań, nastąpią nieznaczne zmiany ilościowe wód powierzchniowych, polegające głównie na zmianie aktualnego układu cieków powierzchniowych. Zgodnie z przyjętym do realizacji wariantem III, polder eksploatowany będzie wyłącznie jako suchy zbiornik przeciwpowodziowy. W okresie, gdy przepływ w Odrze, w przekroju na wysokości korony zapory czołowej zbiornika, nie osiągnie wartości przepływu powyżej $1\,210\text{ m}^3/\text{s}$, zbiornik nie będzie piętrzyć wody, a dopływ z Odry, Psiny, potoków Plinc i Łęgoń oraz pomniejszych cieków będzie prowadzony w stanie niezmiennym przez teren czaszy zbiornika do Kanału Ulgi i Odry Miejskiej. Przejścia cieków przez korpusy zapór mają w każdym z przypadków charakter grawitacyjny. System odwodnienia terenów przyległych do polderu ma za zadanie zabezpieczenie terenów zawala zarówno podczas magazynowania wód w polderze jak i podczas normalnych stanów wody w Odrze. Przerzut wód przy użyciu pompowni odbywać się będzie jedynie podczas magazynowania wód w polderze.

Podczas piętrzenia wody w polderze rzeka Psina skierowana będzie dodatkowym korytem biegnącym wzdłuż zapory lewobrzeżnej do Odry poniżej zbiornika.

Odstąpienie od utrzymywania stałego piętrzenia pozwoli uniknąć niekorzystnych zmian jakości wody rzeki Odry, w wyniku procesów zachodzących wewnątrz typowych zbiorników zaporowych. W okresach suchych, pozapowodziowych (niewymagających zatrzymywania wody) wody rzeki Odry będą przepływać swobodnie dotychczasowym korytem rzeki, nie podlegając tym procesom, które miałyby miejsce w przypadku napływu wód rzeki do zbiornika piętrzącego wodę w sposób stały.

Oddziaływanie planowanej inwestycji na zmiany ilościowe wód podziemnych w okresie pozapowodziowym nie będzie znaczące. Kierunek przepływu wód podziemnych nie ulegnie zmianie, rzeka Odra nadal będzie drenowała wody gruntowe w obrębie tarasów. Wymiary i lokalizacja przesłon przeciwfiltracyjnych zostały zaprojektowane w taki sposób, aby na etapie eksploatacji nie powodować ucieczek wody z polderu podczas redukcji wezbrań powodziowych oraz aby w znaczący sposób nie utrudniać spływu wód gruntowych w kierunku Odry w okresach pozapowodziowych.

Z uwagi na fakt, iż zbiornik nie będzie piętrzył wody w sposób ciągły nie przewiduje się negatywnego wpływu zbiornika na jakość wód podziemnych.

W decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach określono ograniczenia i warunki dla lokalizowania baz materiałowo-sprzętowych i magazynowania materiałów pędnych i odpadów, których dotrzymanie pozwoli na wyeliminowanie możliwości zanieczyszczenia środowiska wodnego na etapie budowy obiektów zbiornika.

Ponadto w celu zabezpieczenia środowiska gruntowo-wodnego na etapie eksploatacji inwestycji, w sentencji decyzji określono sposób magazynowania wytwarzanych odpadów i materiałów pędnych na terenie zaplecza eksploatacyjnego suchego zbiornika przeciwpowodziowego, zobowiązując do stosowania szczelnych zamykanych opakowań, odpornych na działanie magazynowanych substancji, umieszczanych w miejscu zabezpieczonym przed działaniem czynników atmosferycznych, wyposażonym w szczelne, utwardzone podłoże i odpowiednią ilość sorbentów do pochłaniania ewentualnych wycieków.

W przedmiotowym postępowaniu, celem zmniejszenia zagrożenia zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego, w sentencji postanowienia dodatkowo uszczegółowiono warunki określone w decyzji. Doprecyzowano warunki dotyczące rozwiązań organizacyjno-technicznych, w szczególności poprzez zalecenia stosowania właściwych rozwiązań w zakresie gospodarowania ściekami bytowymi, technologicznymi i wodami opadowymi i roztopowymi oraz zasad dotyczących obsługi i serwisowania maszyn i urządzeń budowlanych.

Na etapie budowy inwestycja będzie źródłem wytwarzania odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne, pochodzących z robót ziemnych, eksploatacji sprzętu budowlanego oraz z rozbiórek obiektów.

Na etapie eksploatacji inwestycji, powstawać będą głównie odpady związane z koniecznością serwisowania instalacji i urządzeń.

W sentencji postanowienia nie określono dodatkowych warunków dotyczących gospodarki odpadami, gdyż zasady właściwego postępowania z odpadami określone są w obowiązujących przepisach prawa. W toku procedury oceny oddziaływania na środowisko wykazano, że przedmiotowa inwestycja nie będzie stanowić zagrożenia dla środowiska ze względu na ilość i rodzaj wytwarzanych odpadów, a także sposób ich zagospodarowania. Wszystkie wytworzone odpady będą gromadzone w wyznaczonych miejscach, zabezpieczonych przed szkodliwym działaniem odpadów na środowisko gruntowo-wodne, a następnie będą przekazywane firmom posiadającym stosowne zezwolenia w zakresie gospodarki odpadami.

Odpady, w zależności od swoich właściwości, będą magazynowane selektywnie, luzem w sposób uporządkowany lub w szczelnych i opisanych kontenerach i pojemnikach. Odpady niebezpieczne będą magazynowane w specjalnie wydzielonym miejscu, w sposób zabezpieczający przed działaniem czynników atmosferycznych i ingerencją osób nieupoważnionych.

Ziemia będzie gromadzona w wyznaczonym miejscu, z podziałem na ziemię urodzajną i pozostałą, a następnie zostanie wykorzystana do prac budowlanych np. do wykonania części ziemnych polderu, nasypów lub wywieziona.

Przewidziany w raporcie sposób postępowania z odpadami jest zgodny z wymogami w tym zakresie. Na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko nie stwierdzono konieczności doprecyzowania warunków w tym zakresie.

Na etapie budowy inwestycja czasowo pogorszy walory estetyczne i użytkowe terenu, między innymi na skutek prowadzonych wyburzeń, znacznego zakresu prac ziemnych i budowlanych. Przebieg obwałowań polderu wytyczony został w taki sposób, aby jak najlepiej wykorzystać naturalne ukształtowanie doliny Odry, skarp tarasów zalewowych i istniejących nasypów kolejowych oraz drogowych. W miarę postępu robót budowlanych, a następnie prac porządkowych i wykończeniowych, w tym zadarniania obwałowań zapór, obiekty polderu stopniowo wpiszą się w lokalny krajobraz i staną się jego trwałym elementem.

Na etapie realizacji zbiornika wystąpi niezorganizowana emisja zanieczyszczeń związana z pracą maszyn i pojazdów ciężarowych oraz z przemieszczaniem się mas ziemnych i surowców sypkich w rejonie budowanych zapór.

Na etapie eksploatacji źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza będzie proces spalania oleju opałowego w instalacji energetycznego spalania paliw na potrzeby ogrzewania obiektów zaplecza polderu. Emisja niezorganizowana pochodzić będzie ze spalania paliw w silnikach maszyn eksploatowanych podczas prac utrzymaniowo – konserwacyjnych obwałowań polderu.

W toku oceny oddziaływania na środowisko stwierdzono, że wpływ fazy realizacji i eksploatacji nie będzie wpływał ponadnormatywnie na stan jakości powietrza.

W sentencji postanowienia uszczegółowiono warunki określone w decyzji środowiskowej, dotyczące rozwiązań organizacyjno-technicznych pozwalających na zmniejszenie wpływu fazy realizacji inwestycji na jakość powietrza i zdrowie ludzi w rejonie budowy. W pkt. I.1.7. postanowienia zobowiązano inwestora do czyszczenia dróg dojazdowych i technologicznych oraz kół pojazdów wyjeżdżających z terenu budowy, wyłączania silników samochodów i sprzętu mechanicznego na czas postoju, ograniczenia prędkości ruchu pojazdów w rejonie budowy oraz zapewnienia efektywnych dojazdów na teren budowy.

W strefie oddziaływania prac budowlanych polderu Racibórz Dolny tj. wzdłuż planowanej trasy zapór polderu znajduje się kilkanaście stanowisk archeologicznych, które są bezpośrednio zagrożone zniszczeniem w wyniku planowanych prac.

W celu ochrony stanowisk archeologicznych w decyzji środowiskowej nałożono obowiązek przeprowadzenia, przed rozpoczęciem prac budowlanych obiektów suchego zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny, wyprzedzających ratowniczych badań archeologicznych.

Na etapie funkcjonowania przedsięwzięcia, zarówno w warunkach, gdy w czaszy nie będzie piętrzona woda jak i w warunkach pracy zbiornika (wystąpienie zjawisk powodziowych i napełnianie zbiornika) nie przewiduje się negatywnego wpływu na stanowiska archeologiczne położone w obrębie czaszy zbiornika.

Na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko nie stwierdzono konieczności doprecyzowania warunków w tym zakresie.

Na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko przeanalizowano załączoną dokumentację pod kątem uwzględnienia w projekcie budowlanym wymagań dotyczących ochrony środowiska przyrodniczego, wynikających z decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. W wyniku tej analizy uszczegółowiono warunki mające na celu skuteczniejszą ochronę przyrody.

W świetle art. 24 oraz art. 31 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 145) utrzymanie wód śródlądowych nie może naruszać istniejącego dobrego stanu ekologicznego tych wód, a korzystanie z nich nie może powodować pogorszenia stanu ekologicznego wód i ekosystemów od nich zależnych.

Na podstawie załącznika nr V pkt 1.1.1 Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. 2011 nr 258 poz. 1549), elementem jakości dla oceny stanu ekologicznego wód płynących są składniki hydromorfologiczne wspierające elementy biologiczne, w skład których wchodzi:

- ciągłość morfologiczna cieku,
- zmienność głębokości i szerokości cieku,
- struktura i skład podłoża cieku,
- struktura strefy nadbrzeżnej.

Dlatego, oceniając jakość wód płynących, należy wziąć pod uwagę, czy kształt koryta, zmienność szerokości i głębokości, prędkość przepływu, warunki podłoża oraz warunki i struktura stref nadbrzeżnych odpowiadają całkowicie lub prawie całkowicie warunkom niezakłóconym.

Zgodnie z art. 38 i ust. 2 ww. ustawy Prawo wodne, nie stanowi czasowego pogorszenia stanu jednolitych części wód tymczasowe wahanie ich stanu, jeżeli jest ono związane z utrzymywaniem wód powierzchniowych zgodnie z interesem publicznym, o ile stan tych wód jest przywracany bez konieczności prowadzenia działań naprawczych. W związku z powyższym, tak doprecyzowano warunki dotyczące koryta rzeki Odry i potoku Plinc, by tymczasowe wahanie stanu ekologicznego cieków wymienionych w sentencji związane z wykonaniem zbiornika, nie spowodowało pogorszenia stanu ekologicznego jednolitych części wód.

Ze względu na szerszy zakres informacji zawartych w raporcie w trakcie przeprowadzania ponownej oceny oddziaływania na środowisko możliwe było szczegółowe rozpoznanie uwarunkowań dotyczących środowiska przyrodniczego i doprecyzowanie warunków dotyczących ochrony przyrody. Uszczegółowienie tych warunków, poprzez identyfikację działek ewidencyjnych oraz nałożenie ograniczeń dotyczących technologii wykonywania prac budowlanych, ma na celu skuteczniejszą ochronę siedlisk przyrodniczych położonych w zasięgu oddziaływania przedmiotowego zbiornika.

Zgodnie z decyzją środowiskową, zmienioną decyzją GDOŚ w Warszawie, w pkt III.4. i III.5. należało doprecyzować działania kompensujące związane z nasadzeniami oraz wykonaniem oczka wodnego (stawu o powierzchni 3 ha). W związku z tym, określono cechy jakimi powinien charakteryzować się staw oraz doprecyzowano jego lokalizację, podając numer ewidencyjny działki, na której ma być zlokalizowany. Podano także ogólną powierzchnię nasadzeń oraz miejsca z numerami działek, na których mają te nasadzenia nastąpić.

Zgodnie z decyzją środowiskową, zmienioną decyzją GDOŚ w Warszawie, w pkt III.3. należało wskazać niezbędny czas prowadzonego monitoringu. W związku z tym, w formie tabelarycznej przedstawiono te dane, w oparciu o przedstawiony raport. Jak wynika z tego dokumentu, przy określaniu zakresu monitoringu kierowano się następującymi kryteriami:

- status ochronny i stopień rzadkości gatunku lub siedliska,
- stan zachowania siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków,
- wielkość zasobów siedlisk i gatunków w dolinie Odry (na odcinku objętym inwentaryzacją, tj. od polderu Buków do Wrocławia),
- wielkość przekształcanej powierzchni siedliska przyrodniczego/siedliska gatunku w okresie realizacji i funkcjonowania polderu,
- wielkość zasobów gatunku, które mogą być zagrożone realizacją i funkcjonowaniem polderu.

Ponadto przeanalizowano projekt budowlany pod kątem spełnienia wymagań określonych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dotyczących środowiska przyrodniczego i ustalono co następuje.

Zgodnie z decyzją GDOŚ w Warszawie na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko należało przeanalizować potencjalne oddziaływania skumulowane, które mogą powstać w wyniku budowy i funkcjonowania polderu Racibórz Dolny oraz planowanych wałów przeciwpowodziowych.

Należy zaznaczyć, że realizacja przedsięwzięć, jakimi są wały przeciwpowodziowe nie jest związana technologicznie z funkcjonowaniem suchego zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny.

Na etapie realizacji przedsięwzięcia nie przewiduje się tego typu oddziaływań skumulowanych, ponieważ rzeka Odra jest już obwałowana obustronnie na odcinku ponad 10 km poniżej planowanego miejsca budowy.

Na etapie eksploatacji przedsięwzięcia taką formą oddziaływania skumulowanego mogłaby być sytuacja ograniczenia powierzchni zalewów powodziowych w dolinie rzeki Odry na odcinku od Raciborza - poniżej zapory czołowej planowanego zbiornika - do Wrocławia, jako efekt skumulowanego oddziaływania gospodarki wodami powodziowymi w zbiorniku (upust przy przepływie większym od 1 210 m³/s) oraz ograniczającego zalewy oddziaływania obwałowań przeciwpowodziowych.

We wcześniejszym postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko wpływ ten oszacowano na podstawie prognoz zasięgu zalewów wód powodziowych dla trzech wariantów eksploatacyjnych planowanego zbiornika i istniejących oraz planowanych obwałowań. W prognozie zasięgu zalewów powodziowych przedstawionej w raporcie o oddziaływaniu na środowisko sporządzonym w maju 2010 r. przez firmę Hydroprojekt Sp. z o. o., na etapie wydawania decyzji środowiskowej, uwzględniono najistotniejsze zamierzenia inwestycyjne w zakresie liniowych elementów infrastruktury przeciwpowodziowej (obwałowań), które mają być realizowane w perspektywie w dolinie Odry, przyjmując ich docelowe parametry geometryczne (wysokość) odpowiednio do założeń projektowych planowanego zbiornika Racibórz Dolny.

W województwie śląskim nowe obwałowania przeciwpowodziowe realizowane były, są lub będą na terenie gmin Rudnik i Kuźnia Raciborska. Ponadto jak wynika z dokumentacji sprawy nowe obwałowania przeciwpowodziowe w dolinie Odry są lub będą realizowane na terenie województwa opolskiego w gminie Cisek, zaś w dolinie Odry, na północ od Kędzierzyna-Koźła do Wrocławia, istnieje system obwałowań przeciwpowodziowych, który nie wymaga istotnej przebudowy, w wyniku której mogłaby ulec zmianie dotychczasowa cyrkulacja wód powodziowych.

W województwie śląskim w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Odry na odcinku położonym poniżej polderu nie występują obszary Natura 2000 zależne od wylewów powodziowych tej rzeki. W związku z tym wykluczono prawdopodobieństwo wystąpienia skumulowanego oddziaływania na obszarach Natura 2000 w województwie śląskim.

Analiza zasięgu zalewów powodziowych, wykonana przy uwzględnieniu istniejących i projektowanych obwałowań rzeki Odry wykazała, że realizacja i eksploatacja przedsięwzięcia zgodnie z założeniami wariantu III nie będzie wiązała się z występowaniem znaczącego negatywnego oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 znajdujących się w zasięgu oddziaływania suchego zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny tj. od Raciborza do Wrocławia oraz nie spowoduje pogorszenia integralności tych obszarów, a także ich powiązań z innymi obszarami.

Rozpatrując funkcjonowanie planowanego polderu Racibórz Dolny i planowanych obwałowań pod kątem oddziaływania skumulowanego stwierdzono, że dotychczasowe wyniki prognoz oddziaływania na środowisko przyrodnicze, a zwłaszcza na obszary Natura 2000 nie zmieniają się.

Wynika to z wyboru wariantu eksploatacyjnego zbiornika, który był dokonywany przy założeniu funkcjonowania infrastruktury ochrony przeciwpowodziowej na całej długości rzeki Odry – od zapory czołowej suchego zbiornika „Racibórz Dolny” (polder) do granic województwa śląskiego i dalej do Wrocławia (tj. zakładając, iż rzeka będzie docelowo obwałowana na całej długości).

Jak wynika z dokumentacji sprawy zarówno parametry techniczne budowli zbiornika, jak i eksploatacja polderu, w tym zwłaszcza gospodarowanie wodą w czasach zbiornika w warunkach piętrzenia w wariantcie III, nie uległy zmianom w stosunku do etapu decyzji środowiskowej, które mogłyby wpłynąć na zmianę zasięgu zalewów na terenach położonych w dolinie Odry poniżej zbiornika.

Zatem nie przewiduje się oddziaływania skumulowanego na środowisko przyrodnicze o natężeniu i zasięgu innym, niż określono to na wcześniejszym etapie tj. w ramach postępowania o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla analizowanego przedsięwzięcia.

Powyższe rozważania dotyczące oddziaływań skumulowanych znajdują również potwierdzenie w stanowiskach przedstawionych przez RDOŚ w Opolu oraz RDOŚ we Wrocławiu.

RDOŚ w Opolu w piśmie zn. WOŚ.074.99.2012.MD.1 z 27 sierpnia 2012 r. nie wniósł uwag do przedstawionej w raporcie analizy oddziaływań skumulowanych, jakie mogą powstać w wyniku budowy i funkcjonowania polderu Racibórz Dolny oraz planowanych wałów przeciwpowodziowych, w kontekście ochrony obszarów sieci Natura 2000 lub proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty położonych w województwie opolskim.

RDOŚ we Wrocławiu w piśmie zn. WOŚ.070.56.2012.LCK.1 z 17 sierpnia 2012 r. wyraził opinię, że ewentualne skumulowane oddziaływania przedsięwzięcia na obszary Natura 2000, znajdujące się w dolinie rzeki Odry, poniżej planowanego polderu wystąpiłoby wówczas, gdyby planowane zamierzenie inwestycyjne wpływało na zmianę w częstotliwościach, zasięgu oraz wysokości zalewów wód powodziowych. Biorąc jednak pod uwagę:

- fakt, iż ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wykazała brak znaczącego wpływu przedsięwzięcia na obecny reżim hydrologiczny doliny Odry (również w ocenie Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska),
- znaczną odległość pomiędzy obszarami Natura 2000 wyznaczonymi w dolinie Odry na terenie województwa dolnośląskiego (w szczególności Obszarem Specjalnej Ochrony ptaków Grądy Odrzańskie PLB020002 i obszarem mającym znaczenie dla Wspólnoty - projektowanym Specjalnym Obszarem Ochrony siedlisk Grądy w Dolinie Odry

PLH020017), a lokalizacją projektowanego zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny,

- wyniki analizy skumulowanego oddziaływania na środowisko Modernizacji Wrocławskiego Węzła Wodnego z planowanym suchym zbiornikiem Racibórz Dolny, stwierdzono, że realizacja przedmiotowego przedsięwzięcia nie spowoduje skumulowanych negatywnych oddziaływań na obszary Natura 2000 na terenie województwa dolnośląskiego, w tym w szczególności z działaniami w ramach modernizacji Wrocławskiego Węzła Wodnego.

Uznano także, że realizacja przedsięwzięcia w wariantcie III - wybranym do realizacji - zapewnia okresowe występowanie zalewów na obszarach siedlisk przyrodniczych i siedlisk zwierząt, a także siedlisk ptaków, dla których ochrony wyznaczono projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Grądy w Dolinie Odry” PLH 020017 oraz Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Grądy Odrzańskie” PLB020002. Podstawową i w zasadzie jedyną funkcją polderu Racibórz Dolny będzie redukcja fal powodziowych. Poza okresami wezbrań polder nie będzie magazynował wody. Suchy zbiornik Racibórz Dolny będzie redukował falę powodziową od wody 5%, czyli przepływu równego 1 210 m³/s, zaś przepuszczał będzie wszystkie mniejsze wezbrania. Redukcja wielkości fali powodziowej spowoduje obniżenie wyłącznie stanów maksymalnych wody, przy równoczesnym wydłużeniu czasu trwania tej fali. Zasięgi zalewów pozostają właściwie bez zmian w przypadku wariantu III w stosunku do wariantu 0, czyli stanu obecnego, bez zbiornika. Fakt ten potwierdza także przeprowadzona w RDOŚ we Wrocławiu ocena oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia polegającego na Modernizacji Wrocławskiego Węzła Wodnego, w ramach której przeanalizowano skumulowane oddziaływanie przedsięwzięcia z planowanym suchym zbiornikiem Racibórz Dolny.

RDOŚ w Opolu oraz RDOŚ we Wrocławiu po zapoznaniu się, ze złożonym przez inwestora, uzupełnieniem raportu z 6 września 2012 r. zn. DN/2012/14962 podtrzymali swoje stanowisko w kwestii oddziaływań skumulowanych.

Obwałowania przeciwpowodziowe wraz z polderem Racibórz Dolny, funkcjonując jako system urządzeń ochrony przeciwpowodziowej, dają efekt skumulowany pozwalający na zwiększenie efektywności ochrony przeciwpowodziowej ludzi i mienia. Ten efekt skumulowanego oddziaływania, który przyczyni się w istotny sposób do ochrony życia i zdrowia ludzi, poprawy ich bezpieczeństwa, a także do ochrony ich mienia należy uznać za oddziaływanie znacząco pozytywne.

Przewidywana częstotliwość pracy polderu, jak też okres akumulowania w nim wód powodziowych i opróżniania zbiornika są pod względem powtarzalności i długości trwania pomijalnie małe i nie mają znaczenia, ani dla retencji dolinowej, ani też dla niepożądanych modyfikacji warunków siedliskowych.

Budowa zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny na rzece Odrze oraz modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego stanowią dwa najistotniejsze elementy Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry ukierunkowanego na wzrost bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju dorzecza oraz poszanowaniem zasobów przyrody i stanu środowiska.

Należy zaznaczyć, że zadaniem polderu jest zredukowanie wysokości fali powodziowej przy przepływach katastrofalnych, na odcinku od Raciborza do Wrocławia, jak również opóźnienie czasu wystąpienia kulminacji fali odrzańskiej przy ujściu Nysy Kłodzkiej do Odry, co zmniejszy prawdopodobieństwo nałożenia się fal powodziowych Odry i Nysy Kłodzkiej. Wszystkie dotychczas wykonane prace zabezpieczające realizowane po powodzi w 1997 r. (kanały ulgi w Raciborzu, Kędzierzynie-Koźlu i Opolu oraz obwałowanie wzdłuż Odry) zostały wykonane przy założeniu, że docelowo funkcjonował będzie suchy zbiornik Racibórz Dolny.

Efektywność działania polderu Racibórz Dolny, stanowiącego jeden z elementów systemu przeciwpowodziowego rzeki Odry, będzie zatem optymalna po zrealizowaniu pozostałych zadań planowanych w ramach Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Rzeki Odry, w tym także odbudowy retencji dolinowej i zwiększeniu retencji zbiornikowej.

Zgodnie z decyzją środowiskową zmienioną decyzją GDOŚ w Warszawie w pkt III.1. i III.2. należało doprecyzować skalę oddziaływań polderu na OSOP „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski” oraz SOOS „Las koło Tworkowa”.

Potencjalny wpływ na ostoję „Las koło Tworkowa” dotyczy następujących siedlisk przyrodniczych oraz gatunków:

- *91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe,
- 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny,
- 91F0 łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe,
- 3150 starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne,
- 3260 nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników,
- 1084 Pachnica dębowa (*Osmoderma eremita*).

Podstawowe znaczenie w obszarze mają leśne siedliska przyrodnicze, a więc łągi 91E0, lasy łągowe 91F0 i grądy 9170, które zajmują łącznie 83,34% powierzchni ostoi (według aktualnych granic). Grądy występują w najwyższych partiach Lasu Tworkowskiego i są najmniej narażone na zalewanie. Tereny najczęściej zalewane, o najwyższym poziomie wód gruntowych, zajmują łągi 91E0. Formą przejściową pomiędzy grądami a łągami są lasy łągowe dębowo-wiązowo-jesionowe 91F0, które zajmują obecnie największą powierzchnię ostoi.

Na etapie budowy można wykluczyć zaistnienie niekorzystnych oddziaływań w odniesieniu do powyższych siedlisk przyrodniczych oraz dla chronionego gatunku, jakim jest pachnica dębowa, gdyż zarówno trasa projektowanych zapór (zwłaszcza lewobrzeżnej, najbardziej zbliżonej do lasu), a także towarzyszące ich budowie prace, nie obejmą zasięgiem rozpatrywanej ostoi Natura 2000, co oznacza brak wystąpienia zagrożeń bezpośrednich dla obszaru. Związane jest to również z faktem, iż zgodnie z decyzją środowiskową dla ww. przedsięwzięcia, zmienioną decyzją GDOŚ w Warszawie, wprowadzono nakaz, iż po gruntach leśnych Lasu Tworkowskiego oraz w promieniu 100 m od niego, nie może poruszać się sprzęt mechaniczny oraz pracownicy realizujący budowę zbiornika. Warunek ten został uwzględniony w projekcie budowlanym, co zabezpieczy zasoby przyrody obszaru oraz siedliska i zasoby żyjących tam zwierząt.

Nie przewiduje się również prowadzenia prac regulacyjnych oraz umocnieniowych w strefie brzegowej i korytowej rzeki Odry na odcinku od mostu w Krzyżanowicach do rozwidlenia Odry na projektowany odcinek Kanału Ulgi. Tym samym Odra w rejonie przebiegu przy granicy ostoi nie będzie podlegać przekształceniom, co mogłoby mieć znaczenie dla utrzymania warunków wód gruntowych zależnych od stanów wody w Odrze. Warunki te mają istotne znaczenie dla zapewnienia właściwego stanu zachowania leśnych siedlisk łągowych stanowiących przedmiot ochrony w obszarze.

Warunki wodne w ostoi kształtuje również ciek Pilarka. Warunek drożności tego cieku zostanie zachowany, gdyż rozwiązanie projektowe przewiduje utrzymanie przepływów Pilarki, poprzez wykonanie przepustu w rejonie jej przejścia przez zaporę.

Reasumując, okres realizacji przedsięwzięcia nie będzie skutkować wystąpieniem oddziaływań zarówno w odniesieniu do przedmiotów ochrony występujących w SOOS Las koło Tworkowa, jak i w odniesieniu do spójności wewnętrznej tego obszaru.

Na etapie eksploatacji polderu istotą możliwego oddziaływania na obszar Natura 2000 Las koło Tworkowa jest częstotliwość zalewów czaszy zbiornika, okres trwania zalewu oraz jego wysokość.

Las koło Tworkowa będzie okresowo całkowicie zalewany wodami piętrzonymi przez polder, co może powodować negatywne zmiany w odniesieniu do całego kompleksu leśnego. Dlatego też, dla właściwego stanu zachowania przedmiotów ochrony w ostoi, istotne są odpowiednie warunki funkcjonowania polderu. Polder Racibórz Dolny będzie eksploatowany wyłącznie jako suchy zbiornik przeciwpowodziowy. Zmiana reżimu hydrologicznego Odry, spowodowana przez prowadzoną gospodarkę wodną w zbiorniku, będzie dotyczyć wyłącznie okresów powodziowych. Zbiornik nie będzie oddziaływał na przepływy niskie i średnie. Redukcji będą podlegały jedynie fale powodziowe o kulminacjach wyższych niż przepływ dozwolony ze względów ekologicznych, ustalony dla odcinka Odry poniżej Raciborza na poziomie $Q = 1\,210\text{ m}^3/\text{s}$. Nie będą natomiast obniżane (piętrzone w polderze) wezbrania do $Q = 1\,210\text{ m}^3/\text{s}$, o częstotliwości pojawiania się średnio co 20 lat. Fale o kulminacji do $2\,400\text{ m}^3/\text{s}$ (jest to przepływ o prawdopodobieństwie przewyższenia 0,2% - zbliżony do miarodajnego) będą przez zbiornik redukowane do poziomu przepływu dozwolonego $Q = 1\,210\text{ m}^3/\text{s}$. Większe fale będą również podlegały znaczącej redukcji. Fala powodziowa zbliżona do katastrofalnej fali z roku 1997 będzie redukowana do około $1\,500\text{ m}^3/\text{s}$, wobec jej kulminacji oszacowanej na $3\,120\text{ m}^3/\text{s}$.

W wyniku gromadzenia wody w zbiorniku w czasie powodzi, tj. o kulminacjach wyższych niż przepływ dozwolony, nastąpi okresowe napełnianie jego czaszy do nieprzekraczalnej rzędnej dopuszczalnego poziomu wody 195,20 m npm.

Zgodnie z modelem hydrodynamicznym przyjętym w „Raporcie o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia polegającego na budowie zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny na rzece Odrze woj. śląskie – polder”, wykonanym przez firmę Hydroprojekt Sp. z o. o. z Warszawy w maju 2010 r., na etapie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, naturalna częstotliwość zalewów obszaru „Las koło Tworkowa” wynosi średnio raz na 10 lat, co pozwala na stabilne funkcjonowanie siedlisk i gatunków będących przedmiotem jego ochrony. Piętrzenie w polderze wody z przewidywaną częstotliwością średnio co 20 lat, nie zmieni zatem częstotliwości obecnych, naturalnych zalewów obszaru „Las koło Tworkowa”.

Zgodnie z danymi projektu budowlanego, zbiornik Racibórz zredukuje falę miarodajną $Q_{0,1\%}$ do wielkości około $1\,500\text{ m}^3/\text{s}$, osiągając poziom wody 195,20 m npm, przy czym poziom ten, według wyników symulacji przeprowadzonej dla potrzeb dokumentacji projektowej, będzie trwać 3 - 4 dni w rejonie Lasu Tworkowskiego. Poziom 195,20 m npm, jest poziomem przejścia wody miarodajnej o bardzo małym prawdopodobieństwie. Ponieważ maksymalna rzędna piętrzenia wody w polderze wynosi 195,20 m npm, a większa część obszaru „Las koło Tworkowa” położona jest na wysokości 190 - 191 m npm, wysokość zalewów może maksymalnie wynieść około 4 - 5 m ponad poziom terenu. Opróżnianie zbiornika będzie odbywało się w sposób zbliżony do wahań poziomu wody spowodowanego naturalnymi wezbraniem.

Zgodnie z dokumentacją „Opracowanie syntezy przyrodniczej oddziaływania zbiornika Racibórz Dolny na tereny Natura 2000 na rzece Odrze pod kątem wdrażania ramowej Dyrektywy Wodnej UE” – rozdział: Zachowanie dobrego stanu ekologicznego Lasu Tworkowskiego poprzez kontrolowane transformowanie fali wezbraniowej w zbiorniku [Międzynarodowe Centrum Ekologii PAN, Łódź], powołującą się na wyniki badań Krzemińskiej (2004), antropogeniczne przekształcenia obszarów w dolinach rzek, zaburzenie wykształconych cykli hydrologicznych tych terenów i w konsekwencji zmiany w cyklach podtopień, mogą powodować zmniejszenie odporności drzew na zalewanie, jak też zmianę bonitacji siedlisk. Odporność na zalewanie maleje ze wzrostem temperatury i z długością stagnacji wody w środowisku leśnym (związana z okresem zatopienia systemu korzeniowego), natomiast głębokość zalania wodą nie odgrywa istotnej roli.

Ponadto odporność na zalewanie jest cechą gatunkową i może się wahać w przedziale od 200 do 10 dni. Ważną zależnością uzyskaną z badań była długość stagnacji wody oraz strefowość występowania uszkodzeń drzew, w zależności od odległości od rzeki – im bliżej koryta, tym większa odporność na zmiany poziomów wód gruntowych i mniejsze straty. Dlatego można przyjąć, że obserwowana wzrastająca tolerancja drzew na obszarach często zalewanych jest wynikiem naturalnej selekcji, która będzie miała również wpływ w przypadku Lasu Tworkowskiego.

Mając na uwadze powyższe, eksploatacja polderu oznacza normalne funkcjonowanie rzeki i doliny Odry w obrębie czaszy polderu. Jedynie w przypadku największych, bardzo rzadkich wezbrań, część wody będzie magazynowana w polderze, co oznacza zalewanie obszaru Natura 2000 przez okres co najwyżej kilku dni (średnio 3-4 dni), średnio raz na 20 lat.

Utrzymanie stosunków wodnych na terenie SOO Las koło Tworkowa, które mają podstawowe znaczenie dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, jest uwarunkowane tym, iż przeprowadzone prace budowlane i rozwiązania projektowe, nie powinny powodować zmian warunków przepływu wód powierzchniowych i gruntowych na obszarze chronionym w okresie eksploatacji polderu. W tym celu przeanalizowano także możliwość pojawienia się zmian zasilania obszaru Natura 2000 przez cieki i rowy oraz wody gruntowe z terenów sąsiednich, w wyniku rozwiązań przeprowadzonych w rejonie zapory lewobrzeżnej. Ciągłość przepływów wód w cieku Pilarka, który jest ciekim przepływającym przez las, zostanie zachowana, gdyż zaprojektowane zostało w lewobrzeżnej zaporze wykonanie przepustu dla cieku. W okresach pozapowodziowych woda przez przepust będzie przepuszczana swobodnie, nie zmieniając warunków przepływów w Pilarce, a tym samym w ostoi Natura 2000.

Rów H18 stanowi urządzenie wodne, łączące się z Lasem koło Tworkowa w jego części południowej. W ramach zmian projektowanych na rowie, przewidywane jest zasilanie rowu H18 wpływającego do Lasu koło Tworkowa, przez dopływ z rowu od strony południowej. Rów ten zostanie udrożniony poprzez jego oczyszczenie i przełożenie jego fragmentu w rejonie istniejącego złoża Krzyżanowice – Tworków. Rów zasilany będzie w wodę z istniejącego wyrobiska kruszywa ze złoża Krzyżanowice – Tworków. Tym samym zakres przekształceń i warunków zasilania rowu H18 nie będzie miał negatywnego wpływu na stosunki wodne w ostoi Natura 2000.

Z uwagi na lokalizację ostoi Natura 2000 w dolinie rzeki Odry oraz w bezpośrednim sąsiedztwie jej koryta, wpływ na stosunki wodne w obrębie Lasu koło Tworkowa mają wahania zwierciadła wody w rzece Odrze (również zalewy powodziowe), w mniejszym stopniu również wody cieku Pilarka przepływającego przez las. Ponadto ogólny przepływ wód gruntowych w dolinie Odry odbywa się na kierunku południe – północ, zgodnie z przebiegiem i drenowaniem obszaru przez rzekę. Ze względu na płaskie, szerokie dno doliny, wody w aluwiach płyną zgodnie z wodą w rzece, z małym pochyleniem ku rzece. Przepływ ten nie zostanie ograniczony realizacją przedsięwzięcia. W przypadku budowy zapory lewobrzeżnej, która wyposażona będzie w przesłony przeciwfiltracyjne, nie należy przewidywać ograniczenia czy też zakłócenia warunków wodnych w obrębie ostoi Natura 2000, a to z podanych wcześniej przyczyn, mianowicie: zasilanie wód gruntowych oraz naturalnych zalewów powodziowych ze strony rzeki Odry nie zmieni się, zasilanie innymi wodami powierzchniowymi (w tym ciek Pilarka) również nie będzie ograniczone. Ponadto ograniczenie ewentualnego dopływu wód gruntowych z obszaru wysoczyzny w wyniku budowy zapory, zostanie zrekompensowane przez naturalny, niezakłócony dopływ podziemnych wód dolinnych w aluwiach, przepływających z południa w kierunku północnym, zgodnie z przebiegiem doliny Odry.

Istniejąca linia kolejowa nie ma znaczenia dla możliwości zmian przepływów i poziomów wód gruntowych w ostoi Natura 2000 zwłaszcza, że korpus nasypu kolejowego nie jest konstrukcją szczelną, tak samo jak grunt pod nasypem. Przede wszystkim jednak należy zauważyć, że istniejąca linia kolejowa funkcjonuje przynajmniej od kilkudziesięciu lat, w związku z czym warunki wodne są w jej rejonie ustabilizowane i nie mają znaczenia dla siedlisk obszaru Natura 2000.

Jak wynika z załączonego raportu, przesłony przeciwnie podczas eksploatacji polderu w warunkach normalnych, kiedy nie będzie on wypełniony wodą, nie spowodują istotnych zmian w aktualnym układzie wód gruntowych. Rzeka Odra nadal stanowić będzie bazę drenażu.

W stanie istniejącym podstawowym zagrożeniem ostoi, związanym z warunkami hydrologicznymi, są naturalne procesy przyrodnicze polegające na postępującym wcinaniu się koryta Odry w podłoże. Dostępne materiały, w tym dokument Standardowy Formularz Danych (SDF) oraz Ekspertyza botaniczna na potrzeby sporządzenia Planu Zadań Ochronnych dla Specjalnego Obszaru Ochrony obszaru Natura 2000 „Las koło Tworkowa”, Paweł Nejfeld, Żywiec, 2011 r. [rozdz.2.2, poz.24], nie stwierdzają innych zagrożeń, zwłaszcza zewnętrznych (w tym linii kolejowej), wpływających na stosunki wodne w SOO Las koło Tworkowa.

Z wymienionych względów nie należy przewidywać wystąpienia negatywnego wpływu skumulowanego istniejącej linii kolejowej oraz zapory lewobrzeżnej, polegającego na zmianach poziomu wód gruntowych w obszarze Lasu koło Tworkowa.

W toku ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko przeanalizowano szczegółowo możliwości oddziaływania przedsięwzięcia na siedliska przyrodnicze oraz gatunki na terenie SOOS Las koło Tworkowa. W stosunku do siedlisk i gatunków będących przedmiotem ochrony w ramach ww. obszaru Natura 2000 stwierdzono co następuje:

- Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (kod 91F0)
Siedliska te należą do zależnych od warunków wodnych. Łęgi 91F0 kształtowane są pod wpływem epizodycznych zalewów powodziowych, warunkujących procesy aluwialne gleb, a zwłaszcza procesy odnowienia drzew budujących drzewostan. Przede wszystkim przedłużające się stagnowanie wody skutkuje wypadaniem drzew, co z kolei wpływa na dynamikę całego lasu łęgowego. W związku z tym funkcjonowanie polderu będzie się odbywało w warunkach zbliżonych do naturalnych, zwłaszcza poprzez piętrzenie wyłącznie wód o prawdopodobieństwie pojawienia się średnio raz na 20 lat i zalewanie obszaru w tym czasie przez bardzo krótki okres. Warunki takie oznaczają naturalną sytuację hydrologiczną związaną z epizodycznym zalewem łęgów 91F0, co z kolei powoduje, że ewentualne zmiany w postaci inicjacji procesów wymiany pokoleń drzew i przejściowe odmłodzenie części drzewostanu w wyniku zalewów, należy traktować jako naturalną dynamikę ekologiczną tego siedliska.
Dlatego nie przewiduje się pogorszenia stanu zachowania siedliska przyrodniczego 91F0, wynikającego z funkcjonowania polderu, a tym samym istotnego negatywnego wpływu na integralność obszaru.
- Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (kod *91E0)
Łęgi są siedliskiem bardzo czułym na zmiany warunków wodnych. Ich występowanie uzależnione jest od częstych zalewów wodami rzeczными lub zasilania ruchomymi wodami gruntowymi. Zatrzymywanie w polderze wody z przewidywaną częstotliwością średnio co 20 lat, co i tak w warunkach obecnych powoduje zalewanie całego lasu wodami powodziowymi, nie zmieni częstotliwości zalewów obszaru „Las koło Tworkowa”, w tym i siedliska *91E0. Nie ulegnie również zmianie czas trwania zalewów, który w takich sytuacjach będzie trwał średnio 3-4 dni.

Zarówno czas trwania zalewów, jak i spuszczenie wody ze zbiornika, będą w jak największym stopniu zbliżone do warunków naturalnych.

W okresach niezalewania czaszy zbiornika, a więc przez większość czasu, obszar będzie funkcjonować w normalnych warunkach hydrologicznych, tj. nie będą podlegać zmianie: przepływ w Odrze i warunki występowania wód gruntowych. W tych okresach mogą występować podtopienia łągów, czy wylewy wody z Odry w trakcie mniejszych powodzi, które będą naturalnym zjawiskiem hydrologicznym i nie będą one regulowane przez polder – nie będą piętrzone.

Dlatego można stwierdzić, że zarówno funkcjonowanie pustej czaszy polderu, jak i okresy napełniania polderu wodą, nie wpłyną negatywnie na stan zachowania siedlisk łągowych *91E0 w granicach ostoi. Integralność obszaru zostanie zachowana.

– 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny

Na terenie ostoi występują płaty zaliczone do grądów subkontynentalnych *Tilio-Carpinetum*. Są to równocześnie wyłącznie grądy niskie, z uwagi na ukształtowanie terenu – płaski taras doliny rzeki Odry. Grądy niskie występują na siedliskach wilgotnych, nawiązując składem gatunkowym do łągów. Są to siedliska leśne najmniej wrażliwe na zalewanie w porównaniu do innych postaci grądów.

Ekspertyza botaniczna na potrzeby sporządzenia planu zadań ochronnych dla Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Las koło Tworkowa” (Paweł Nejfeld, 2011) nie wskazuje, aby dla siedliska grądowego występowały obecnie zagrożenia wewnętrzne i zewnętrzne, co należy utożsamiać również z naturalnie występującymi sytuacjami powodziowymi.

Ponieważ piętrzenie wody w polderze z przewidywaną częstotliwością średnio co 20 lat, nie zmieni częstotliwości obecnych, naturalnych zalewów obszaru „Las koło Tworkowa”, a okresy napełnienia czaszy polderu wodą będą bardzo krótkie, nie powodujące długotrwałej stagnacji wody, która mogłaby prowadzić do zamierania mniej odpornych gatunków drzew, nie przewiduje się wystąpienia negatywnego wpływu przedsięwzięcia na stan zachowania grądów 9170. Zmiany zachodzące w siedliskach leśnych można traktować jako naturalną dynamikę ekologiczną siedlisk występujących w dolinie dużej rzeki.

– 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne

Starorzecza należą do siedlisk, dla funkcjonowania których niezbędne są okresowe zalewy wodami powodziowymi. Siedliska z biegiem czasu ulegają procesom stopniowego wypłycania, a ich trwanie umożliwia regularne zalewy wodami wezbraniowymi. Nie są to więc siedliska wrażliwe na zalewanie, wręcz przeciwnie. Z uwagi na zachowanie częstotliwości naturalnych zalewów powodziowych w dolinie, a także zachowanie przepływów w Odrze, lokalnych ciekach „Lasu koło Tworkowa” i warunków występowania wód gruntowych w okresach pozapowodziowych, nie stwierdzono znaczącego negatywnego oddziaływania na stan zachowania starorzeczy 3150.

– 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników

Cechy siedliska przyrodniczego 3260 posiada jedynie dopływ Pilarki, płynący na długości około 450 m po północno-wschodniej granicy obszaru „Las koło Tworkowa” w jego północnej części, a także potok Pilarka, ale tylko w rejonie ujścia wymienionego cieku. W okresie funkcjonowania polderu, na ciekach, na których zidentyfikowano występowanie siedliska, nie przewiduje się żadnych zmian koryt tych cieków lub też zmian jakościowych wód, będących wynikiem działania zbiornika. Będą występowały stabilne warunki siedliskowe, w tym przepływy wód powierzchniowych oraz warunki występowania wód gruntowych, nie odbiegające od obecnych.

Tak jak w przypadku tego siedliska, sytuacje powodziowe, w związku z ich częstotliwością nie odbiegającą od stanów naturalnych, nie będą miały negatywnego wpływu na stan jego zachowania, tj. nie będą wpływać na naturalnie zachodzące w siedlisku zmiany.

– Pachnica dębowa *Osmoderma eremita*

Podstawowym warunkiem utrzymania siedlisk występowania pachnicy dębowej, w tym także spójności wewnętrznej obszaru, jest zagwarantowanie istnienia zróżnicowanych wiekowo i gatunkowo zadrzewień, w tym zwłaszcza starodrzewu dębowego. W okresie funkcjonowania polderu, w wyniku naturalnych zmian w fazach rozwojowych lasu, mogących być również skutkiem epizodycznych zalewów powodziowych, możliwe są zmiany w liczebności populacji gatunku. W okresie funkcjonowania polderu fluktuacje w siedliskach lasów ostoi Natura 2000 będą miały charakter naturalny, czy też zbliżony do naturalnego, dlatego ewentualne zmiany w liczebności pachnicy dębowej nie będą wynikały bezpośrednio z eksploatacji polderu, lecz należy je traktować jako naturalny cykl ekologiczny.

Opierając się również na wynikach badań przedstawionych w dokumencie „Opracowanie syntezy przyrodniczej oddziaływania zbiornika Racibórz Dolny na tereny Natura 2000 na rzece Odrze pod kątem wdrażania ramowej Dyrektywy Wodnej UE” (Międzynarodowe Centrum Ekologii PAN, Łódź), należy stwierdzić, że między innymi dąb został zaliczony do gatunków najbardziej odpornych na długie okresy zalewów. Ponieważ jest to drzewo będące najczęstszym obiektem siedliskowym pachnicy dębowej, sytuacja taka z punktu widzenia przedsięwzięcia jest bardzo korzystna.

Rozważono również sytuację możliwego wpływu na integralność sieci Natura 2000, poprzez rozpatrzenie sytuacji możliwego ograniczenia przez zaporę w dolinie Odry możliwości migracyjnych pachnicy dębowej. Zdolności migracyjne pachnicy dębowej z zasady są bardzo ograniczone. Jest to gatunek przemieszczający się na krótkie dystanse, co uzależnione jest od występowania dogodnych elementów siedliskowych, w tym przypadku głównie starych, dziuplastych drzew z obszernymi próchnowiskami. Siedliska takie są na terenie inwestycji ograniczone do rozpatrywanego „Lasu koło Tworkowa”. Tym samym budowa zapory czołowej i zapór bocznych nie ma żadnego znaczenia dla możliwości przemieszczania się gatunku.

Dlatego należy stwierdzić, że funkcjonowanie polderu nie wpłynie na stan zachowania populacji pachnicy dębowej.

Podsumowując stwierdzono, że stanowiące przedmiot ochrony w ostoi Natura 2000 „Las koło Tworkowa” siedliska przyrodnicze, wraz z występującymi tam gatunkami, pozostają w stosunku do siebie w stanie równowagi dynamicznej, co oznacza, że zajmowana przez nie powierzchnia może podlegać zmianom w zależności od warunków klimatycznych: następujące po sobie lata suszy mogą powodować w dalszej perspektywie czasowej zjawisko gładowienia łęgów, natomiast częste lata z ulewami i powodziami mogą sprzyjać łęgowieniu grądów i zmniejszaniu się ich powierzchni kosztem siedlisk łęgowych. Dlatego powierzchnie siedlisk nie są stałe, lecz są zmienne w zależności od warunków klimatycznych. Zmiany zachodzące w siedliskach leśnych można traktować jako naturalną dynamikę ekologiczną siedlisk występujących w dolinie dużej rzeki, nie będącą wynikiem funkcjonowania polderu Racibórz Dolny.

W związku z tym, że warunki eksploatacji polderu oznaczają zachowanie normalnego funkcjonowania rzeki Odry i jej doliny, nie przewiduje się pogorszenia stanu zachowania leśnych siedlisk przyrodniczych, a tym samym istotnego negatywnego wpływu na integralność całego obszaru Natura 2000.

Okres realizacji przedsięwzięcia nie skutkuje wystąpieniem negatywnych oddziaływań zarówno w odniesieniu do przedmiotów ochrony występujących w SOOS Las koło Tworkowa, jak i w odniesieniu do spójności wewnętrznej tego obszaru. Zarówno funkcjonowanie pustej czaszy polderu, jak i okresy jego napełniania wodą, nie wpłyną na zmiany stanu zachowania przedmiotów ochrony ostoi Las koło Tworkowa, w stopniu, który należałoby traktować jako negatywnie istotny. Ocenia się, iż ewentualne zmiany zachodzące w obrębie siedlisk przyrodniczych, nie będą odbiegały lub będą zbliżone do naturalnych fluktuacji ekologicznych zachodzących w dolinie rzeki Odry. Brak jest również na etapie funkcjonowania polderu zagrożenia dla integralności obszaru oraz spójności sieci Natura 2000.

Na podstawie charakterystyki przedsięwzięcia zidentyfikowano działania i zjawiska związane z jego realizacją i funkcjonowaniem, które mogą być źródłem oddziaływania na obszar Natura 2000 Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski”. Następnie ustalono jakiego rodzaju oddziaływania powstaną w wyniku tego rodzaju ingerencji w środowisko. W trakcie tej analizy wzięto pod uwagę również wnioski z raportu, dotyczące oddziaływania inwestycji na środowisko przyrodnicze.

Analizując możliwe oddziaływanie przedsięwzięcia na Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Stawy Wielikąt i Las Tworkowski, stwierdzono, że identyfikacja oddziaływań oraz ich wstępna charakterystyka, wykonana w rozdziale raportu dotyczącym oddziaływania inwestycji na faunę wskazuje, iż źródłem oddziaływania na OSOP Stawy Wielikąt i Las Tworkowski mogą być wyłącznie zadania związane z realizacją zapory lewobrzeżnej wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Zagrożeniami związanymi z etapem funkcjonowania inwestycji będą natomiast jedynie prace związane z utrzymaniem zbiornika.

Na przedmiot ochrony ww. obszaru Natura 2000 nie będzie natomiast wpływać wypełnianie wodą polderu w czasie wezbrań powodziowych oraz zbiorników retencyjnych zlokalizowanych przy zaporze prawobrzeżnej. Zgodnie ze zaktualizowanymi danymi Standardowego Formularza Danych (SDF) przedmiotem ochrony OSOP Stawy Wielikąt i Las Tworkowski są zasiedlające stawy populacje lęgowe bączka, hełmiatki, podgorzałki. Obszarem warunkującym występowanie tych gatunków i zapewniającym właściwy stan ich zachowania są wyłącznie stawy hodowlane. Ponieważ stawy te nie są w żaden sposób zagrożone zalewaniem czaszy zbiornika (bezpośrednio czy pośrednio) oddziaływanie na przedmiot ochrony OSOP Stawy Wielikąt i Las Tworkowski nie pojawi się.

Ze względu na szerszy zakres informacji zawartych w raporcie sporządzonym na etapie ponownej oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko możliwe było dokładniejsze rozpoznanie uwarunkowań dotyczących środowiska przyrodniczego i doprecyzowanie warunków dotyczących ochrony przyrody, mające na celu skuteczniejszą ochronę przyrody.

Z analizy całości dokumentacji wynika, że warunki określone w decyzji środowiskowej są adekwatne do potrzeb ochrony środowiska i znalazły stosowne odzwierciedlenie w projekcie budowlanym. Szczegółowy sposób prowadzenia prac budowlanych pod kątem wypełnienia obowiązków wynikających z uzyskanych decyzji powinien być określany przez nadzór przyrodniczy.

Z analizy raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przewidziano dodatkowe środki ograniczające oddziaływanie dla likwidowanych siedlisk wymagających przemieszczenia gatunków, tj. dla płazów, ssaków, ryb.

W opinii organu nie jest uzasadnione nakładanie dodatkowych warunków dotyczących ochrony gatunkowej roślin i zwierząt, bowiem wykonawca jest zobowiązany do przestrzegania przepisów dotyczących ochrony gatunkowej z mocy prawa i w sytuacji, gdy kontynuacja prac budowlanych wymaga zniszczenia, zrywania, uszkodzenia roślin i grzybów oraz chwytania okazów zwierząt objętych ochroną, niszczenia siedlisk roślin i gatunków zwierząt objętych ochroną winien wstrzymać prace do czasu uzyskania stosownej derogacji lub wprowadzić stosowne zmiany w przyjętym harmonogramie robót budowlanych. RDOŚ w Katowicach analizował możliwość wskazania działań minimalizujących w tym zakresie. Zgodnie z przepisami prawa, na tym etapie postępowania, określone są ścisłe warunki ochrony środowiska oraz ramy i obowiązki nadzoru przyrodniczego w trakcie realizacji przedsięwzięcia.

Uznano jednak, że o słuszności podjęcia dodatkowych działań związanych z ochroną gatunkową roślin i zwierząt na etapie realizacji przedsięwzięcia decydować będzie nadzór przyrodniczy obecny w czasie prowadzenia robót budowlanych. W uzasadnionych przypadkach, których obecnie nie można przewidzieć, nadzór przyrodniczy podejmie decyzję o zastosowaniu korekt lub wprowadzeniu dodatkowych zabezpieczeń w organizacji prac budowlanych. W zakresie nadzoru przyrodniczego jest nie tylko kontrola prawidłowego zastosowania się do wskazań wszystkich decyzji wydanych przed uzyskaniem zgody na realizację przedsięwzięcia, ale także zapewnienie by wszystkie prace prowadzone były z poszanowaniem ochrony gatunkowej roślin i zwierząt.

W związku z powyższymi ustaleniami można stwierdzić, że nie zachodzą żadne przesłanki pozwalające wykazać, że rozwiązania przewidziane w projekcie budowlanym nie spełniają warunków określonych w decyzji środowiskowej, a tym samym mogą spowodować znaczące oddziaływania na przedmioty ochrony obszarów Natura 2000.

W świetle art. 52 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. Nr 1220, poz. 151 z 2009r. z póź. zm.) ochronie podlegają siedliska występowania chronionych gatunków roślin i zwierząt. Zgodnie z tym przepisem zabrania się niszczenia ich gniazd, nor, legowisk, żeremi, tam, tarlisk, zimowisk i innych schronień. Zaznaczyć należy, że w rozumieniu art. 5 pkt 18 ww. ustawy siedliskiem przyrodniczym jest obszar występowania roślin i zwierząt w ciągu całego życia lub w dowolnym stadium ich rozwoju. Naruszenie tego zakazu wymaga uzyskania, w trybie art. 56 ww. ustawy o ochronie przyrody, zgody odpowiedniego organu, przy czym zgodę tę inwestor winien uzyskać przed przystąpieniem do robót powodujących to naruszenie.

W toku prowadzonej oceny oddziaływania na środowisko projektowanego przedsięwzięcia rozpatrzono uwagi i wnioski zgłoszone w ramach postępowania z udziałem społeczeństwa, które wpłynęły do RDOŚ w Katowicach 19 września 2012 r. w piśmie Pana Romana Wałacha.

Zgodnie z art. 91 ust. 2 ustawy ooś, organ rozpatruje zgłoszone uwagi i wnioski w uzasadnieniu postanowienia i podaje informacje, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione.

W celu pełnego wyjaśnienia zagadnień poruszonych, RDOŚ w Katowicach pismem zn. WOOS.4242.136.2012.AS3.21 z 21 września 2012 r. wezwał inwestora do przedstawienia odpowiedzi na poniższe pytania zawarte w piśmie:

- 1) jaki wpływ na zmianę poziomu wód gruntowych będzie miało parcie hydrostatyczne, wynikające z planowanej kilkudniowej retencji wody w zbiorniku na określonym poziomie,

- 2) czy można wykluczyć, że wystąpią takie powiązania pomiędzy poziomem wody w zbiorniku, a poziomem wód gruntowych, które pogorszą warunki życia mieszkańców, których domy położone są w najniższych punktach w odniesieniu do wysokości npm lub w miejscach, gdzie wysoki poziom wód gruntowych już istnieje,
- 3) czy istnieją tereny zasiedlone położone poniżej lustra wody (przy spiętrzeniu maksymalnym). Należy podać jakie są różnice wysokości dla terenów znajdujących się najbliżej zbiornika, jakich obszarów dotyczą oraz w jakiej znajdują się odległości od obwałowania.

Odnosząc się do postulatu złożonego w piśmie Pana Roman Wałach o ujęcie powyższych zagadnień w ocenie oddziaływania inwestycji na środowisko tak, aby jasno wynikało, że projekt zawiera odpowiednie analizy i zakłada stosowne rozwiązania przedstawia się co następuje.

W piśmie z 25 września 2012 r. zn. BWP/5191/Zb/3400/2012 Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach przesłał odpowiedzi na pytania zawarte w piśmie Pana Romana Wałacha, przedstawiając następujące wyjaśnienia:

- Ad.1. Wszystkie zapory, tj. czołowa, lewobrzeżna i prawobrzeżna, zaprojektowano jako podwójne, szczelne na całej wysokości konstrukcji zapór ziemnych oraz uszczelnione w podłożu zapór od stropu ilów warstwy nieprzepuszczalnej (leżącej na głębokości od 8 do 14 metrów) do połączenia z ekranem wodoszczelnym. Ekran w konstrukcji zapory wykonany będzie z bentomaty grubości 5 mm i folii PEHD grubości 2 mm łączonej w sposób trwały, o wymaganych parametrach wodoszczelności dla obiektu I klasy, jakim jest polder w Raciborzu. Zaprojektowane przesłony wodoszczelne od połączenia z ekranem do stropu ilów mają grubość 40 – 60 cm i wodoszczelność $k = 10^{-8}$. Parcie hydrostatyczne będzie w 100% przejęte przez konstrukcję zapór i nie wpłynie na poziom wód gruntowych na zewnątrz, bez względu na czas piętrzenia.
- Ad.2. Można wykluczyć, że wystąpią takie powiązania pomiędzy poziomem wody w zbiorniku, a poziomem wód gruntowych, które pogorszą warunki życia mieszkańców, których domy położone są w najniższych punktach w odniesieniu do wysokości npm lub w miejscach, gdzie wysoki poziom wód gruntowych już istnieje. Poziom wód gruntowych na zewnątrz czaszy i poziom wody w zbiorniku nie będą w żaden sposób powiązane.
Po zewnętrznej, odwodnej stronie każdej zapory wykonuje się rowy opaskowe i rowy zbiorcze. Takie konstrukcje przewidziano w Raciborzu. Rowy zaprojektowano wzdłuż zapory czołowej i zapory prawobrzeżnej. Po zewnętrznej stronie zapory lewobrzeżnej zaprojektowano szersze odbiorniki. Od Łapacza do Tworkowa szeroki, umocniony „rów Tworkowski” prowadzący wody opadowe od Łapacza do połączenia z nowym korytem rzeki Psiny. Rzeka Psina będzie miała dwa koryta. Przy stanach normalnych, starą trasą do Odry i przy napełnianym wodami powodziowymi zbiorniku (nie popłynie pod górę) przewidziano nowe koryto zlokalizowane między linią kolejową i zaporą ze spadkiem w kierunku Odry Miejskiej poniżej zapory czołowej. Trasa nowej Psiny będzie głęboko posadowiona dla uzyskania niezbędnych spadków. Tym samym będzie naturalnym odbiornikiem wód gruntowych.
- Ad.3. Projektowane obwałowania Polderu, lewobrzeżne i prawobrzeżne poprowadzone są wzdłuż istniejących linii kolejowych. Odległość obwałowań od terenów zabudowanych jest bardzo zróżnicowana. Najbliżej położone są zabudowania w Lubonii, Łapaczu i Bukowie, ok. 100 do 200 m. Odległość zapory czołowej od Rafako w Raciborzu wynosi około 500 m.

Miejscowości zlokalizowane bezpośrednio w pobliżu zbiornika mają rzędne: Bieńkowice 188 m npm, Tworków 201 m npm, Łapacz 193 m npm, Lubomia 185 m npm, Buków 192 m npm, Brzezina 208 m npm, Racibórz 187 m npm. Maksymalna rzędna korony zapór wynosi 197,5 m npm. Dopuszczalne piętrzenie 195,20 m npm. Woda w zbiorniku będzie piętrzona przy przepływie 1 210 m³/s. Prawdopodobieństwo takiego przepływu występuje raz na 20 lat.

Mniejsze przepływy będą przepuszczane bez piętrzenia. Projektowany polder ma za zadanie spłaszczenie fali powodziowej, wyrównanie odpływu i zapobieżenie nałożenia fal powodziowych z innych rzek poniżej Raciborza.

Ze względu na opisaną powyżej konstrukcję zapór, masywne konstrukcje zapór ziemnych, podwójne uszczelnienie obwałowań, duży zapas przepustowości projektowanego bloku przelewowo spustowego projektowany obiekt będzie obiektem bezpiecznym, zarówno dla mieszkańców w bezpośrednim jego sąsiedztwie, jak i mieszkańców doliny Odry poniżej przekroju piętrzenia.

Zarówno na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jak i w toku ponownej oceny oddziaływania na środowisko przeanalizowano wpływ przedsięwzięcia na tereny położone w sąsiedztwie zbiornika Racibórz Dolny, także pod względem oddziaływania na stosunki wodne na terenie zawala.

Z analizy dokumentacji sprawy wynika, że w ramach przedsięwzięcia zakłada się szereg prac mających na celu wybudowanie sprawnego systemu obiektów melioracyjnych dla regulacji stosunków wodnych na terenach przyległych do zbiornika, w tym: rowów opaskowych, rowów zbiorczych, regulacji koryt cieków, pompowni i odwodnień wraz ze zbiornikami wyrównawczymi. W związku z wybudowaniem zapory lewobrzeżnej konieczne będzie wykonanie nowego koryta rzeki Psiny oraz przepustu wałowego dla tej rzeki. Trasa nowego koryta Psiny przebiegać będzie między nasypem zapory lewobrzeżnej, a nasypem linii kolejowej Racibórz – Chałupki. Odprowadzenie wód rzeki Psiny istniejącym korytem za pomocą budowli upustowej do czaszy polderu będzie możliwe przy napełnieniach polderu poniżej 186,50 m npm, przy przekroczeniu przez wodę w polderze poziomu 186,50 m npm upust zostanie zamknięty, a przepływ skierowany będzie dodatkowym korytem do Odry Miejskiej, w dolnym stanowisku zapory czołowej. Dodatkowe koryto Psiny pełnić będzie także rolę rowu opaskowego odbierającego zarówno wody gruntowe jak i odpływy z drenażu zapory.

W górnym odcinku zapory lewobrzeżnej planuje się również wykonanie rowu odwadniającego, uchodzącego do nowego koryta rzeki Psiny. W ramach realizacji inwestycji rozwiązanie projektowe przewiduje także wykonanie przepustu na cieku Pilarka.

Dla celów odprowadzenia wody ze zlewni, w której położony jest przysiółek Łapacz wykonany zostanie przepust z zamknięciami, który grawitacyjnie odprowadzać będzie wody z wyrobiska do czaszy polderu. W ramach odwodnienia zlewni Łapacz zastosowana będzie pompownia mobilna. Przy obiekcie nie przewiduje się budowy zbiornika wyrównawczego, którego rolę pełnić będzie istniejące wyrobisko poźwirowe. W związku z powstaniem zapory prawobrzeżnej koniecznym będzie powstanie przepompowni wraz z suchym zbiornikiem wyrównawczym potoku Łęgoń w okolicy miejscowości Buków. Do momentu, gdy poziom wody w polderze nie przekroczy rzędnej 186 m npm wody potoku Łęgoń przeprowadzone będą przez korpus obwałowania grawitacyjnie. Gdy poziom wody w polderze przekroczy rzędną 186 m npm, przepust zostanie zamknięty, a wody nagromadzone w zbiorniku retencyjnym przeprowadzane będą przy użyciu pompowni do czaszy polderu. Podobna procedura dotyczyć będzie przepustu pod torami kolejowymi oraz zaporą prawobrzeżną w okolicy miejscowości Lubomia. Grawitacyjne przeprowadzenie wód będzie możliwe do momentu osiągnięcia rzędnej wody w polderze 188,85 m npm.

Powyżej tej rzędnej użytkowana będzie pompownia Lubomia, wraz ze zbiornikiem retencyjnym. W przypadku zbiornika retencyjnego Pogrzebień woda będzie odprowadzana grawitacyjnie przepustem do momentu osiągnięcia poziomu wody w polderze na rzędnej 188,15 m npm.

Powyżej tej rzędnej rozpocznie się napełnianie zbiornika Pogrzebień, skąd wody grawitacyjnie spływać będą do pompowni Buków, a stamtąd przepompowywane będą do czaszy polderu.

Przedstawione zmiany w układzie cieków są konieczne do wykonania ze względu na konieczność zachowania odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa mienia i ludzi zamieszkujących obszary przyległe do polderu. Rozwiązania techniczne odwodnienia terenów przyległych do polderu gwarantują bezpieczeństwo terenów zawala zarówno podczas magazynowania wód w polderze jak i podczas normalnych stanów wody w Odrze.

Przejścia cieków przez korpusy zapór mają w każdym z przypadków charakter grawitacyjny. Przerzut wód przy użyciu pompowni odbywać się będzie jedynie podczas magazynowania wód w polderze.

Jak wynika z treści raportu podczas normalnej eksploatacji polderu, gdy nie będzie on wypełniony wodą (poza okresem występowania wezbrań) wpływ przedsięwzięcia na zmiany ilościowe wód podziemnych nie będzie znaczący. Kierunek przepływu wód podziemnych nie ulegnie zmianie, rzeka Odra nadal będzie drenowała wody gruntowe w obrębie tarasów. Wymiary i lokalizacja przesłon przeciwfiltracyjnych zostały zaprojektowane w taki sposób, aby na etapie eksploatacji nie powodować ucieczek wody z polderu podczas redukcji wezbrań powodziowych oraz aby w znaczący sposób nie utrudniać spływu wód gruntowych w kierunku Odry w okresach pozapowodziowych. Przesłony przeciwfiltracyjne podczas eksploatacji polderu w warunkach normalnych, kiedy nie będzie on wypełniony wodą nie spowodują istotnych zmian w aktualnym układzie wód gruntowych. Rzeka Odra nadal stanowić będzie bazę drenażu. W celu eliminacji zagrożenia podtopieniem terenów położonych wokół polderu funkcjonował będzie system odwodnień obszaru zawala.

Dla obserwacji poziomu wód gruntowych na obszarach przyległych do zapór polderu zaprojektowano zainstalowanie sieci obserwacyjnej wód gruntowych, składającej się z otworów badawczych położonych w czaszy oraz po zewnętrznej stronie obwałowań polderu. Pomiary prowadzone w ramach tej sieci będą miały istotne znaczenie szczególnie w okresach powodziowych, gdy polder będzie napełniony wodami powierzchniowymi.

Dane z sieci piezometrów dostarczą informacji na temat wpływu polderu na poziom wód gruntowych i kierunek ich przepływu oraz działania zaprojektowanego systemu odwodnień, który zabezpiecza znajdujące się w dolinie zabudowania i użytki rolne.

Umieszczenie piezometrów wzdłuż zapór na wysokości terenów zabudowanych pozwoli na kontrolę wpływu polderu na te obszary.

W decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, dla zagwarantowania bezpieczeństwa terenów zawala, zarówno podczas magazynowania wód w zbiorniku, jak i podczas normalnych stanów wody w Odrze, jako wymóg dotyczący ochrony środowiska, konieczny do uwzględnienia w projekcie budowlanym, określono obowiązek dotyczący zaplanowania prac związanych z wykonaniem systemu odwodnienia zawala. Ponadto w sentencji decyzji środowiskowej, jako warunek na etapie eksploatacji, nałożono konieczność utrzymywania systemu drenaży, pompowni, zbiorników retencyjnych lub stosowania odwodnienia grawitacyjnego w celu ochrony przed podtopieniem terenów zawala. W niniejszym postanowieniu doprecyzowano zakres monitoringu poziomu wód podziemnych systemem piezometrów zlokalizowanych w czaszy oraz po zewnętrznej stronie obwałowań projektowanego suchego Zbiornika Racibórz Dolny, z częstotliwością raz na tydzień.

Jak wynika z dokumentacji sprawy, w projekcie budowlanym, zgodnie z warunkiem decyzji środowiskowej, zaprojektowano system odwodnień wraz z pompowniami, który ma na celu ochronę terenów otaczających projektowany zbiornik przed podtopieniem zarówno w okresach piętrzenia wody w polderze, kiedy czasza będzie napełniona, jak i w okresach, kiedy zbiornik nie będzie piętrzył wody. W okresach pozapowodziowych system odwadniania będzie ujmował i odprowadzał wody ze zlewni otaczających zbiornik, przegrodzonych zaporami bocznymi.

Biorąc pod uwagę informacje zawarte w raporcie i projekcie budowlanym, jak i dodatkowe wyjaśnienia złożone przez inwestora uznano, że ryzyko wystąpienia podtopień terenów sąsiadujących z polderem zostało ograniczone do minimum.

W wyniku gromadzenia wody w zbiorniku w czasie powodzi nastąpi okresowe napełnianie jego czaszy (do nieprzekraczalnej rzędnej dopuszczalnego poziomu wody 195.20 m npm.) oraz podwyższenie zwierciadła wody w korycie Odry powyżej zbiornika w wyniku zjawiska cofki. Zasięg cofki zbiornika Racibórz w górę rzeki będzie odczuwalny do mostu drogowego na drodze nr 78 tj. do kilometra 32+000 – 33+000 Odry (powyżej mostu Krzyżanowice, na terenie Polderu Buków). Planowana inwestycja nie będzie zatem powodowała transgranicznych oddziaływań na środowisko.

Z analizy całości dokumentacji wynika, że pozostałe warunki określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach zn. RDOŚ-24-WOOS/66130/25-33/10/as z 7 września 2010 r., zmienionej decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie zn. DOOS-oa.4204.1.2011 z 30 czerwca 2011 r., są adekwatne do stwierdzonych na tym etapie przedsięwzięcia potrzeb ochrony środowiska i znalazły stosowne odzwierciedlenie w projekcie budowlanym.

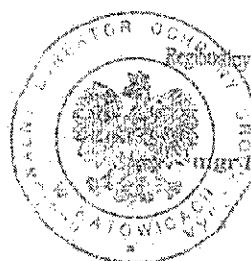
Podsumowując stwierdza się, że przeprowadzona ponowna ocena oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia polegającego na budowie zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny na rzece Odrze w województwie śląskim (polder) wykazała, że przedsięwzięcie nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska. Ponadto potencjalny wpływ inwestycji na środowisko zarówno na etapie realizacji jak i eksploatacji będzie skutecznie eliminowany lub ograniczany poprzez zastosowanie rozwiązań ochrony środowiska, określonych w decyzji środowiskowej i w niniejszym postanowieniu.

Zgodnie z art. 93 ust. 1 ustawy oś organ właściwy do wydania decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych przy jej wydaniu uwzględnia warunki realizacji określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz postanowieniu uzgadniającym wydawanym na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko.

W związku z powyższym tutejszy organ po wypełnieniu obowiązków wynikających z art. 90 ust. 1 i 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227z późn. zm.), uzgodnił warunki realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia i zawarł je w sentencji niniejszego postanowienia.

POUCZENIE

W związku z art. 90 ust. 8 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko na postanowienie nie przysługuje zażalenie. Strona może je zaskarżyć w odwołaniu od decyzji o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych, jak wynika z art. 142 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Katowicach

mgr Bernard Błaszczyk

Otrzymują za potwierdzeniem odbioru:

1. Wojewoda Śląski
ul. Jagiellońska 25
40-032 Katowice
2. Pozostałe strony postępowania - w formie obwieszczenia w trybie art. 49 Kpa

Do wiadomości:

1. Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach
ul. Sienkiewicza 2
44-100 Gliwice
2. Śląski Państwowy Wojewódzki
Inspektor Sanitarny
ul. Raciborska 39
40-957 Katowice
3. WOOŚ - a/a